

'אלכס מיצובישי', מר"צ
ואחדות לאומית - מילון
הטראומה השלם של בחירות
92', שהיום אקטואלי מתמיד
// דביר שרייבר

אתגרת

בשבע 1211 | כ"א באלול תשפ"ו, 03.09.26

רביעיית המגויסות 'במה
מדובר' החליטה להפוך
את סבבי המילואים
המתישים לרצף של
בדיחות // אוריה שילת

המחליים פניר

כתב 'בשבע' יצא למסע לילי עם המוני בית
ישראל בדרך לאמירת סליחות בכותל, שוחח
עם יהודים שהגיעו מרחבי הארץ והעולם
כדי לספוג אווירה, וחזר הביתה עם תובנות
אופטימיות על היהדות הישראלית החדשה

בנימין שינברג

HAZORFIM

— SINCE 1952 —

הסיפור שמחבר אותנו

Brilliant&co.

בספר חיים
ברכה ושלום
ויוסי...

החל מ-
דבשייה 640
דגם קמפיליו
מחיר נתב"ג 542 ₪

ירושלים | בני ברק | כפר דניאל | תל אביב | נתב"ג | 074-780-9175 // HAZORFIM.CO.IL

בתוקף עד כ"ה בתשרי תשפ"ז, 6.10.26 או עד גמר המלאי שהוקצה לטובת מבצע זה, המוקדם מביניהם. לחברי מועדון הצורפים או למצטרפים חדשים. המבצע אינו תקף על כריטי LEGACY. ללא כפל מבצעים.

כדי שבחג כולם יבקשו עוד מהתוספת הזאת

זה חייב להיות סנפרוסט

בהשגחת הבד"ץ
ירושלים
תעודת החירוף

"בעידן שבו ה-IA לספק כל תשובה, תלמידים זקוקים ליותר בינה אנושית ולמחנך שרואה אותם"

במציאות שבה מקצוע ההוראה משתנה מן היסוד ורגע לפני פתיחת שנת הלימודים, נשיא האקדמית שאנן, פרופ' אבי לוי, מספר בראיון על תפיסת ה'מורנטור' שפיתח ומסמן את האתגרים המרכזיים של מערכת החינוך לאחר שנות הקורונה והמלחמה.

צילום: האקדמית שאנן

בכיתה. המבחן של המערכת אינו רק כמה מהר תצליח "להחזיר חומר", אלא לבנות מחדש ביטחון ומסוגלות". הוא מדגיש כי "התלמידים צריכים מורים מעולים, מומחים בתחומם ובעלי חדשנות טכנולוגית, אבל יותר מכל עליהם לבטא את 'האדם' שבמורה. לא ניתן לקדם את הדור באמצעות בינה מלאכותית מבלי שתהיה לך בינה אנושית. יחסי הגומלין בין השתיים הם האתגר הגדול, ואנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו לתת למכונה להוביל את החינוך בישראל".

לדבריו, אין בדברים האלה קריאה להאט את הטכנולוגיה. "אוי ואבוי אם המורה לא יהיה מומחה ב-AI כי אז הוא לא יהיה רלוונטי. תפקיד בית הספר חייב להשתנות מהעברת ידע להעברת תרבות, ערכים ובינה אנושית. לכן אנחנו מכשירים את הסטודנטים להגיע לטופ בכל הרבדים. כיום, במקום שילד יעזר באבא שלו בהכנת שיעורי הבית, הוא יכול בכמה לחיצות לקבל תשובה מהירה ומדויקת. אם לא נעשה בקרה, אנחנו נמצא דור שבעוד שנים ספורות הממשק הכמעט בלעדי שלו יהיה מול בוטים. לכן בבית הספר חייב להיות המפגש עם האדם. זה לא ערך מוסף - זה היסוד של חינוך".

מבחינת פרופ' לוי, אמת המידה לבחינת האיכות של מוסד להכשרת מורים היא: איזה אדם יוצא משערו ונכנס לכיתה. "אותם מורים יכולים להיות מומחים בטכנו-פדגוגיה, ב-AI ובמקצועות ה-STEM, אבל אם לא יהיה להם האלמנט האנושי או לא ישתמשו בו כראוי - לא יהיה לנו חינוך טוב. כפשוטו. העשייה החינוכית שלנו מייצרת תפנית. הידיעה שאתה נוגע בכל מורה ומורה שלאחר שלוש-ארבע שנים יגיעו לשטח ויחנכו את ילדי ישראל - מרחיבה את הלב". אז הבינה המלאכותית כבר יודעת לכתוב, לחשב ולהסביר במהירות שאף מורה אינו יכול להתחרות בה. אבל מבחינת פרופ' לוי, דווקא משום כך המדרך הזה מוחמיץ את העיקר. "המורה של השנים הבאות יהיה פחות מקור הידע של התלמיד, אך אסור לנו שהוא יהיה פחות משמעותי עבורו. תפקידו מוכרח לעבור אל המקומות שבהם המכונה לעולם לא תוכל להחליף אותו: ללמד לחשוב, להטיל ספק ובעיקר לדעת לראות את האדם שיושב מולו". או, בשתי מילים מתוך הקיר במשרדו: להיות שְׂמֵלֵשׁ.

עד אז, שמנו במרכז את הטיפול האקדמי ואת הרמה הלימודית. הכשרנו מורים טובים יותר באנגלית, מתמטיקה, מדעים, תנ"ך והיסטוריה, ובדיסציפלינה היינו מעולים - אבל האם אותם מורים יכולים להיות מחנכים באמת? בשנים האחרונות המרחק בין היותך מורה להיותך מחנך הלך וגדל, והבנו שאין לנו ברירה אלא לחזור ליסודות. כיום, בשיח במערכת החינוך מבינים יותר ויותר שגם מורה מקצועי, למשל למתמטיקה, חייב להיות קודם כל מחנך. יש בכך סיפוק אדיר והוכחה שאנחנו עושים את הדבר הנכון.

בשאנן ביקשו להפוך את תפיסת ה'מורנטור' לחלק ממשי בתהליך ההכשרה. "סטודנטית שלומדת אצלנו פסיכולוגיה חינוכית ובעוד שנתיים תלמד בבית ספר יסודי בבית שאן או בכרמיאל, צריכה לפגוש כבר בשנה א' את הפרקטיקה, כדי שתדע לנהל בעתיד אירוע של חרם או לסייע לילדה שסובלת מחרדות".

אחת הוועדות המקצועיות במשרד החינוך שבהן השתתף לוי בעבר, עסקה בשאלה כיצד מודדים מורה טוב ועל סמך אילו פרמטרים. "מיפינו את כלל הכישורים והמיומנויות האישיות והמקצועיות שהמורה נדרש להם ויצרנו טבלה מפורטת שנקראת 'מפת הממדים', שמשמשת כיום את כלל הגורמים להערכת מורים. לאחר שגיבשנו את משנת המורנטור והטמענו אותה בקורסים ובתוכניות הלימוד, ישבנו לדייק אותה אל מול מפת הממדים, כדי שבקצה הבגורות והבוגרים שלנו יהפכו מטובים למעולים".

האדם שמאחורי המכונה והילד שמאחורי הציון חלק ניכר מהתלמידים שיפתחו את שנת הלימודים הקרובה עברו בתוך שנים ספורות את מגפת הקורונה, למידה מרחוק ואי-יציבות, ולאחר מכן כמעט שלוש שנים של מלחמה וחירום. בחלקים בארץ נוספו לכך פינוי, אזעקות בלתי פוסקות ושיבושים ממושכים, ובמשפחות רבות - שירות מילואים ממושך, פציעה או אובדן.

לדברי פרופ' לוי, השיח על "דור אבוד" מתמקד בפערים לימודיים, אבל האתגר עמוק יותר. "המורה נדרש לראות גם את הילד שמאחורי הציון - זה שאיבד ביטחון, חי בחרדה, מתקשה לחזור למסגרת או נושא מצוקה שאינה נראית

אלא שהוותק יכול להפוך גם למלכודת. "האתגר הגדול הוא לקרוא את השטח בקצב גדול יותר, כי השטח מתקדם מהר. מגמות ותוכניות שמוטמעות עכשיו במערכת החינוך חייבות לקבל ביטוי כבר בתהליך ההכשרה ולא בדיעבד". מבחינתו, החיבור לשטח הוא תנאי לרלוונטיות. "אחרת פשוט לא נהיה בעוד עשר או עשרים שנה. זו האג'נדה שלי וזה התפקיד שקיבלתי כמוסד אקדמי מהמדינה בחרדת קודש: להכשיר את המורים הכי טובים שיכולים להיות".

"חזון שלא מתחלף בהתאם למודה"

המתח בין חדשנות לשמרנות מוכר ללוי גם מהדרך המקצועית שלו. הוא היה ממקימי מכללת חמדת הדרום (כיום 'האקדמית חמדת') ועמד בראשה במשך 29 שנה, ואילו ב'שאנן' קיבל לידיו מוסד בן שבעה עשורים.

"להקמת מוסד מההתחלה יש יתרונות וחסרונות. הכל חדש והטעויות נמצאות מעבר לפינה, אבל מצד שני אתה מייסד את הפילוסופיה של המוסד ומעצב את דרכי העבודה שלו. כשהגעתי לשאנן היה ברור לי שיחד עם הסגל צריך לצבוע את המכללה בגוון ייחודי ועדכני, כזה שיחזיק מעמד לאורך זמן ויישאר נאמן לעצמו, ולא יתחלף בהתאם למודה או להתפתחות טכנולוגית כזו או אחרת".

באותן שנים כבר החלה מערכת החינוך לעבור רצף של זעזועים. "היה ברור שהדור הנוכחי עובר שינויים מרחיקי לכת - משבר הקורונה, הלמידה שמשתנה, ההאצה של הדיגיטציה והשפעות הרשתות החברתיות, וזה עוד לפני שהבינה המלאכותית נכנסה לחיינו בסערה".

הכירו: 'מורנטור', מורה שהוא קודם כל מחנך

באקדמית שאנן זיהו כי בשטח קיים צורך בדמות המחנך המסורתי - מורה שהוא קודם כל אדם עם עוצמות, שמוכיל את תלמידיו במסע חינוכי שלם, רואה אותם, מכיל וקשוב אליהם, ומצית בהם את הניצוץ לכבוש פסגות וגם לקום מקשיים. "מתוך המחשבה הזאת גיבשנו את תפיסת ה'מורנטור'.

כשנכנסים בשערי הקמפוס של המכללה האקדמית לחינוך שאנן בחיפה, עוברים בין המעבדות, מרחבי הלמידה החדשניים והמדשאות הרחבות, קשה לרגע לחבר את כל אלה לעובדה שהמוסד הזה מציין השנה 75 שנים להיווסדו. הרבה לפני שמישהו דיבר על טכנו-פדגוגיה, AI או למידה מותאמת אישית, ב'שאנן' כבר הכשירו מורים. היא נוסדה ב-1951 כסמינר קטן להכשרת מורות וגננות לחינוך הדתי בחיפה ובצפון, ומאז הפכה למכללה אקדמית מובילה כשהלוו והגיר פינו את מקומם לטכנולוגיות הוראה מתקדמות. אלא שפרופ' אבי לוי, נשיא המכללה, משוכנע שדווקא עכשיו, כשהמכונה משוכללת יותר מאי פעם, מערכת החינוך נדרשת לחזור לדבר הבסיסי ביותר שהיה בה מלכתחילה: האדם.

כשנכנסים למשרדו, שני דברים בולטים לעין מיד. האחד הוא מפה של צפון הארץ, עמוסה במאות נקודות של ערים ויישובים, ממטולה והגולן בצפון ועד נתניה בשרון, שאליהם יוצאים לאורך השנים בוגרות ובוגרי המכללה. השני הוא טקסט על הקיר שכותרתו "להיות מורנטור זה להיות שְׂמֵלֵשׁ". הרעיון פשוט: בעולם שבו יש נרות שבוערים לעצמם, גפרורים שנדלקים לרגע ולפידיים שמושכים תשומת לב; תפקידו של איש החינוך הוא להיות ה"שמש" - זה שכל עיסוקו הוא להדליק אחרים.

"לאורך כל שנות פעילותה, נושאת המכללה דג"א שמכיל בראש ובראשונה תודעת שליחות", אומר לוי. "כבר בתחילת הדרך 'שאנן' קיבלה על עצמה להעמיד אנשי חינוך שמחוברים לערכי תורת ישראל ולציונות במדינה הצעירה שזה עתה קמה. הדג"א הזה מחייב אותנו לעצב את דמות הבוגרים כמנהיגים שצריכים להגיע לשדה החינוכי ולהוביל".

את תפיסת השליחות הזו מבקש לוי לשמר גם באופי המוסד. "המכללה אינה מהגדולות בארץ, או כמו שאני מכנה אותה: 'מכללה בוטיק', וזה איפשר ליצור אווירה חמה, משפחתית ותומכת. זה סוד כוחה - להשתדרג מקצועית ולהציב סטנדרטים אקדמיים גבוהים מאוד, ומאידך להישאר משפחתית".

שבוע פתוח

אחרון

לתואר ראשון

15:00-9:00 | כ"ד-כ"ח באלול | 6-10.9.26

מסלול רום

למצטיינים

תוכנית הכשרה למנהיגות חינוכית
לבעלי נתונים מתאימים
(מלגת לימודים מלאה)

תואר ראשון

ותעודת הוראה

מתמטיקה | מקרא | תושב"ע | היסטוריה
אנגלית | הגיל הרך | חינוך בלתי פורמלי
חינוך מיוחד | חינוך יסודי

לגרשמות
בשבוע הפתוח
* הטבה *
פטור מדמי
רישום!

ההרשמה לתשפ"ז בעיצומה *8781

מעונות
סטודנטים

מערך
מלגות

פעוטון
במכללה

תוכנית ייחודית
לבנות שירות לאומי

קרבה
לרכבת

מדרשה

היא כל כך עסוקה בלתקן אותו, שהיא לא שמה לב לכאב שמבקש מקום היא יודעת בדיוק איך בעלה צריך להתנהג כדי שהיא תוכל להיפתח אליו. אבל כשהיא מפסיקה לנסות לשנות אותו היא מגלה שהריפוי מתחיל בכלל במקום אחר.

"לא. את צריכה להפסיק להפוך את הידיעה הזאת לכלי שבאמצעותו את שופטת את הגבר שמולך."

תמר נשמה עמוק.

"אני מבינה למה כל כך קשה לי להיות בתשוקה הזאת. כדי להיות פתוחה לקבל, אני צריכה להסכים להיות חשופה. ואם אני חשופה, אני יכולה להיפגע. ואז אני רוצה לסגור, לשלוט, לשנות אותו, למצוא דרך שלא יכאב לי."

"ואז את מפסיקה להיות פתוחה."

"כן."

"להיות בתנוחה של קבלה לא אומר לקבל עונג כל הזמן. לפעמים את מקבלת כאב. וכשאת יודעת לחוות אותו בצורה שפותחת

אותך ולא סוגרת אותך, הוא לא חייב לאיים עליך."

"אז אני יכולה להגיד: זה כואב לי, בלי להגיד שהוא לא בסדר? בלי לתקן אותו או לברוח?"

"בדיוק."

תמר עצמה את עיניה.

"זה כואב לי, היא אומרת."

והפעם לא היה בקול שלה כעס. רק כאב.

אחרי כמה רגעים היא פתחה את עיניה.

"אני מרגישה שאני פחות חייבת לפתור את זה עכשיו. חייכתי. "זו התחלה."

"ואולי משם אני גם אוכל לדעת מה נכון. אם לדבר איתו, אם לבקש, אם לשים גבול, ואם צריך גם משהו אחר."

"כן."

"ואם באמת לא נכון לי להישאר בזוגיות הזו?"

"גם את זה התבונה יכולה לפתור. שליטה מחפשת תשובה כדי להפסיק את הכאב. תבונה נולדת מתוך חיבור לעצ החיים, אחרי שהסכמת לעבור דרך הכאב."

תמר הנהנה.

"כל הזמן ניסיתי להגיע לתשובה כדי לא להרגיש. עכשיו אני צריכה להרגיש כדי להגיע לתשובה."

"כן."

"כל הזמן חיכיתי שאלחנן יהיה האיש שאני יודעת שהוא יכול להיות, ואז אוכל להיפתח אליו. אולי אני לא צריכה לחפש את האיש המושלם. אני צריכה לפגוש את האיש שלי."

"נכון."

"ואם משהו במפגש איתו כואב, אני לא חייבת לברוח מייד. אני יכולה להסכים להרגיש. ואולי דווקא שם משהו

בי ישתחרר."

"כשאלחנן ייכנס הביתה הערב, אל תבדקי מייד אם הוא מספיק נוכח. תשימי לב אם את פתוחה אליו."

"ואם לא?"

"אל תנסי לתקן את זה מייד. תרגישי. זה מספיק."

תמר קמה מהכיסא. לפני שיצאה הסתובבה אליו.

"כל הזמן חשבתי שהדרך להיות קרובה אליו היא לגרום לו להשתנות."

"ומה את חושבת עכשיו?"

"הדרך להיות קרובה אליו מתחילה בזה שאני מסכימה לפגוש אותו. ולפגוש גם את מה שהמפגש איתו מעורר בי, היא הנהנה."

"אני חושבת שאני מתחילה לחזור לראשית."

חייכתי.

"לא לראשית שבה הכול מושלם. לראשית שבה את שוב פתוחה לחיים."

כל הפרטים שונים למען שמירת הפרטיות

"מתעצבנת, אומרת לו שהוא לא מתחשב ומסבירה למה זה לא בסדר."

"ומה אם הפעם לא תעשי כלום?"

היא עצמה את עיניה.

"ההתעלמות הזאת גורמת לי להרגיש לא חשובה."

"תישארי עם זה."

"זה כואב."

"אני יודעת."

"אני רוצה לברוח. להגיד לו שהוא אשם. להיות עצמאית ולא להזדקק לו."

"אל תעשי. תרגישי."

היא שתקה.

"את לא אשמה בהתנהגות שלו, אבל המפגש איתו נוגע בפצע שקיים בתוכך. עד היום כשאלחנן התעלם, את נפגעת, התפרצת או נסגרת, הוא נסגר, ושוב אותו דבר. אם תעשי שוב את אותו הדבר, שום דבר חדש לא ייוולד. אבל אם תסכימי להרגיש את הכאב באמת, משהו חדש יכול להיוולד."

"מה?"

"אני לא יודעת עדיין. התבונה לא צריכה להגיע לפני הכאב. היא יכולה להיפתח מתוכו."

"ואז להשתחרר?"

"כן. כשאת מסכימה לחוש את הכאב בצורה שפותחת אותך ולא סוגרת אותך, משהו שהיה כלוא יכול להשתחרר."

"גם אם אלחנן לא משתנה?"

"כן. כי העבודה שלך היא לא בפצע שלו."

"מה זאת אומרת?"

"אלחנן יצטרך לטפל במה ששייך לו. את לא צריכה לתקן את הצינור. את צריכה להסכים לחוש את הפצעים שהמפגש איתו מעורר בכלי שלך."

"הצינור?"

"אלחנן הוא הצינור. האיש שלך הוא הצינור בין בורא עולם לביןך בתוך המערכת הזוגית. ואם מגיע דרכו יחס מכאיב, הוא יכול לפגוש פצעים שקיימים גם בכלי שלך."

תמר נשענה לאחור.

"ואם אני רוצה לשנות אותו? לברוח? אולי למצוא מישהו שמתאים לי יותר?"

"תרגישי."

"זה כמו אחותי, שיצאה למאה דייטים ועדיין לא מצאה את החתן המיועד?"

"בדיוק. כשהיא יוצאת לדייט ובודקת כל גבר מול התמונה של האיש המושלם שיש לה בראש, היא לא באמת פנויה לפגוש אותו. היא פוגשת את הבדיקה. כשהיא פתוחה, היא יכולה להיות מושפעת ממה שכן מגיע דרך המפגש: מבט מכבד, אכפתיות, סקרנות, עוצמה. אולי הוא לא האיש שלה, אבל היא יכולה לקבל את הטוב שיש בו."

"אז אני צריכה להפסיק לדעת איך הגבר שלי אמור להיות?"

תמר ישבה מולי בשקט. "אני לא יודעת מה לעשות עם אלחנן."

"מה את לא יודעת?"

"אני רוצה שהוא ישתנה. שיהיה יותר נוכח, יותר קשוב, שיראה אותי, שייזום, שידע מה אני צריכה בלי שאצטרך להסביר לו כל דבר. אני מותשת ממנו."

"איך את יודעת איך הוא אמור להיות?"

היא חייכה. "אני מכירה את הפוטנציאל שלו, אני יודעת איזה איש הוא יכול להיות ואני רואה מה הוא מביא לשאר העולם. רק אליי לא."

"ומה קורה כשאת פוגשת את אלחנן כמו שהוא, לעומת הגבר שאת יודעת שהוא יכול להיות?"

"אני מתאכזבת. מעירה, מסבירה, מתעצבנת. כשאני כבר מיואשת אני נסגרת ומתרחקת."

"ומה הוא עושה?"

"נסגר ומתעלם, ואז אני עוד יותר מרגישה שהוא לא איתי."

הנהנתי והוספתי, "וכך נוצר המעגל מהמשל 'הצב והברד' – ככל שאת מנסה יותר להשפיע עליו, הוא נסגר יותר, וככל שהוא נסגר יותר – את מנסה עוד ועוד להסביר לו. מעגל הרסני. שתקתי רגע. "יש כאן עוד משהו עמוק שאת עלולה לפספס: בזמן שאת מצפה שהוא יהפוך להיות האיש שאת יכולה להיפתח אליו, את בעצמך לא פתוחה לקבל את מה שיש לו כרגע כן להביא אלייך."

"אבל אני רוצה להתקרב אליו."

"לא בדיוק. את רוצה להתקרב לאיש שאת חושבת שהוא אמור להיות."

תמר הורידה את המבט.

"יש בתוכך ידיעה של חיים מלאים, שפע, הגשמה ופוטנציאל. זו ידיעה חשובה. אבל כשהיא הופכת למדר שאת מודדת בו את אלחנן, היא פוגעת בך. את מחזיקה תמונה של איש חזק, נוכח ורואה אותך, וכשהוא לא מופיע בדיוק בתמונה הזאת, את כבר לא פוגשת אותו. את פוגשת את הפער."

"זה ממש נכון."

"את אומרת לעצמך: אם הוא היה האיש שאני יודעת שהוא יכול להיות, הייתי פתוחה לקבל ממנו. אבל כל עוד הוא לא כזה, את מרגישה שאין לך באמת מה לקבל."

"אז איך יוצאים מזה?"

"יש פסוק בתורה שאומר: 'ואל אישך תשוקתך'."

"אל אלחנן?"

"כן. אל האיש שלך. לא אל האיש התיאורטי ולא אל האיש המושלם."

"אבל מה אם אני לא אוהבת את מה שאני מקבלת?"

"זו בדיוק הנקודה. הריפוי שלך לא עובר דרך הניסיון להגדס את אלחנן להיות האיש שאת חושבת שהוא צריך להיות. הוא עובר דרך האיש שלך."

"זה קשה."

"מאוד. כי את לא צריכה לוותר עליו. את צריכה לוותר על השליטה."

"ואז מה?"

"להיפתח להיות מושפעת ממנו."

"גם כשהשפעה כואבת?"

"גם כשהיא כואבת."

"אני לא רוצה להיות מושפעת מדברים שפוגעים בי."

"את לא צריכה לרצות את הפגיעה. את צריכה להסכים להרגיש את מה שהיא מעוררת בתוכך."

"נניח שהוא נכנס הביתה ומתעלם ממני."

"מה את מרגישה?"

"שהוא לא רואה אותי."

"ומה את עושה?"

FLYCARD

BY אלאל* ELAL

לטיסות. נקודה.

מצטרפים לפלייקארד של אל על וישראל כרטיס

ומקבלים \$200 לטיסה הבאה

לכל יעדי אל על, בכל מחלקה ובכל תאריך

עוברים עכשיו:

***2665**

למצטרפים עד 31.10.26, בהתאם לתקנון. כפוף לרכישות ב-10,000 ₪ עד 31.1.27. למימוש עד 28.2.27, להמראות עד 31.12.27. הנפקת הכרטיס וגובה המסגרת נתונים לשיקול דעתה הבלעדי של ישראל כרטיס בע"מ ו/או פרימיום אקספרס בע"מ ו/או ישראל כרטיס מימון בע"מ ו/או הבנק. אי-עמידה בפירעון ההלוואה או האשראי עלולה לגרור ריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל. בכפוף למסמכי ההצטרפות ולתקנון Fly Card.

חוצה מפלגות ומגזרים: ראשי הערים והרשויות מכל הארץ מביעים הערכה לשר בצלאל סמוטריץ'

מצפון ומדרום, ביהודה, שומרון והבקעה: שורה של ראשי ערים ומועצות משבחים את עשייתו של שר האוצר בצלאל סמוטריץ' ומביעים תמיכה בו. ראשי הרשויות מבהירים כי העשייה התקציבית, הזמינות ומהפכת ההתיישבות מובילים אותם להביע הערכה פומבית לעשייתו של השר.

"אין לי ספק שלא היה אף אחד אחר שהיה יכול לעשות את זה ברמה, בעוצמה, בשליחות וביושרה שהובלת"

בערי הדרום והצפון מביעים הערכה עצומה לניהול הכלכלי בתקופת המלחמה. ראש עיריית אשקלון, תומר גלאם, עמד על ההקלות במס: "כל משפחה ממוצעת קיבלה תוספת של מעל 1,400-1,500 שקלים בחודש. שר האוצר הוא היחיד שעמד במילתו כנגד כל הסיכויים".

ראש עיריית שדרות, אלון דויד, זקף לזכותו של סמוטריץ' את העמידה הביטחונית בניגוד לכל הלחצים: "מזל שהיו לנו אנשים כמו בצלאל סמוטריץ' שידעו לעמוד על הכרעה משמעותית ביותר והרחקת האויב מהגבול". כך גם בצפון, כאשר הוענק לשר מפתח העיר נוף הגליל על ידי ראש העיר רונן פלוט כאות הוקרה על הפיצויים והמענקים שהזרימו חמץ לעסקים באזור.

"מזל שהיו לנו אנשים כמו בצלאל סמוטריץ'"

את ההערכה על העשייה בשטח, היושרה והמחויבות הבלתי מתפשרת לצד תחושת השליחות של השר סמוטריץ' סיכם ראש מועצת נחל שורק, שרייכנר: "הקדוש ברוך הוא שם אותך בשעה הזאת כי אין לי ספק שלא היה אף אחד אחר שהיה יכול לעשות את זה ברמה, בעוצמה, בשליחות וביושרה שהובלת".

גם ראש עיריית קריית מלאכי, אליהו (ללו) זוהר, העיד על הזמינות הנדירה של השר והודה על התמיכה התקציבית בעיר: "הפגישה שלי עם השר תמיד מגיעה בצורה של חיבה, נתינה ואהבה. לא קורה שאתה רוצה למצוא את השר ואת הצוות שלו ולא מצליח. זה הכרת הטוב לבן אדם שעזר לנו".

שאני זוכר את עצמי אני איש ליכוד. לכאורה, רגע לפני בחירות אני צריך להקים את המטה של הליכוד ולהגיד להצביע מח"ל. אבל אני אומר שזה להיות כפוי טובה ולעשות שקר בנפשך אם אתה ממעלה אדומים ולא מכיר תודה ענקית לבצלאל".

ל הערכה חסר תקדים וחוצה מגזרים מתפשט בימים אלה בשלטון המקומי בישראל. ראשי ערים ורשויות מכל רחבי הארץ, חלקם כלל לא מזוהים עם מפלגת הציונות הדתית, מברכים בפומבי על פועלו של שר האוצר, בצלאל סמוטריץ', ומבהירים כי ההתיישבות לצדו היא הכרת הטוב והגינות בסיסית הנדרשת על פועלו למען אזרחי ישראל.

בראש ובראשונה מצביעים ראשי המועצות על שינוי עומק אסטרטגי בתחום ההתיישבות ברחבי הארץ. ראש מועצת שומרון, יוסי דגן, שיבח את השר על הובלת המהלכים ביו"ש בכלל ובצפון השומרון בפרט: "אני מודה מקרב לב לידידי השר בצלאל סמוטריץ', שלוקח חלק מרכזי בתיקון העוול ההיסטורי ובביטול חוק ההתנתקות. העשייה המשותפת, הנחישות והדחיפה של התקציבים והתשתיות מביאות לבנייה ולחיוקן הביטחון בשטח", אמר דגן.

"מהפכה דרמטית כזו כמו שעשית והובלת לא הייתה כמוה. שמרת על ארץ ישראל"

ראש מועצת בקעת הירדן, דוד אלהייני, הגדיר את ההתיישבות בתקופת סמוטריץ' כמהפכה: "אנשים לא מבינים את המשמעות של ליישב את חומש ושא-נור ולפרק את הסכמי אוסלו. מהפכה דרמטית כזו כמו שעשית והובלת לא הייתה כמוה. שמרת על ארץ ישראל". ראש מועצת גוש עציון, ירון רוזנטל, הוסיף: "בהתיישבות פרצנו שיאים, וגם הכלכלה נוהלה בצורה טובה בתקופת מלחמה".

אליהם הצטרף ראש עיריית מעלה אדומים, גיא יפרח, איש ליכוד ותיק, שאמר: "מאז

סימן שאכית עם השחר העולה

הרב ליאור אנגלמן
liorangelman@gmail.com

מבצעי סוף שנה

לטענות כאילו בשנה שבה ראש השנה חל בשבת צפויות לחול גזרות נוראות, אין שחר לא במציאות ולא בדברי חז"ל – במקום לחשוב בסוף שנה על קללותיה, כדאי לגזור ולשמור את ברכותיה

העליונים, והמשפט נעשה לפנים משורת הדין ובמידת הרחמים הגמורים".

השנייה מה'בני יששכר': "אל ירך לבבך לחשוב חס ושלום שמאחר שאין אנו תוקעים בשופר בשבת יחסר לנו התיקון... אלא דע, שבשבת מתגלים רחמים עליונים מעולם התענוג, מקום שאין שם אחיזה לשום קטרוג ודין כלל. לכן חכמים מנעו את התקיעה, כי בשבת המלך יושב על כיסא הרחמים מצד עצם היום, ואין לנו צורך להעיר את הרחמים בקול שופר".

זה מצטרף לאמירה חסידית מחויכת בשם רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, שאמר שכאשר חל להיות ראש השנה בשבת הקדוש ברוך הוא חייב לכתוב אותנו לחיים, שהרי אסור לכתוב בשבת, ורק פיקוח נפש דוחה שבת ומתיר לו לכתוב.

אבל אלה לא רק האמירות החסידיות. לנבא שנה גרועה בגלל ראש השנה שיחול בשבת זה בעצם להביע חוסר אמון מוחלט בכל תפילות היום. מה טעם להתפלל אם האסון מוכתב מראש? והרי כל עניין היום הזה שבו ניתן להפוך את כל הגזירות, לגעת בשורשי המציאות. ובקיצור, אין למחשבה הדמיונית שום אחיזה במציאות, לא מציאותית ולא רוחנית.

סקנדל או פסטיבל?

והאמת האמת - קשה מאוד להגדיר אם שנה כלשהי הייתה טובה או רעה, אפילו ממרחק הזמן. קחו לדוגמה את שנת תש"ח, שבה ראש השנה חל ביום שני ותקעו בשופר: האם הייתה זו שנה ניסית או אסונית? מצד אחד, הקמת המדינה וניצחון במלחמת השחרור. מצד שני, 6,000 הרוגים, אחוז מהאוכלוסייה, שווה ערך חלילה לנפילתם של יותר מ-100 אלף בני אדם. אסון.

גם שנת תשנ"ו עם רצח רבין היא שנת שגשוג עצום בהיבט אחר, זו השנה שבה הפכנו לסטרטאפ ניישן. וכמובן, הרבה דברים תלויים בהשקפה, כי בשנים שזכינו בהן באירוויזיון - האם זו הצלחה לאומית או קריסה תרבותית? ואגב, בפעמיים הראשונות היו אלה שנים שראש השנה חל בהן בשבת. ובשנת השלום עם מצרים, זה הישג או אסון סיני שהיווה תקדים לנסיגות אחרות? תלוי את מי שואלים.

אומר דבר קשה מאוד לעיכול, אבל אפילו השנה הנוראה של הטבח בשמיני עצרת, השנה ההיא שהתחילה בראש השנה שחל בשבת, מי יודע איך היא באמת תיזכר במרחק השנים וההיסטוריה, עם כל מה שחוללה ועוד תחולל? טרי מדי, מוקדם מדי, אין לדעת כלום. וכל מי שמבקש להתנפל עליי, כי איך אפשר לחשוב על משהו אחר מלבד אסון עם כל הנרצחים והנחבחים, אשאל אותו מה הוא חושב על תש"ח ו-6,000 ההרוגים.

כנראה השנים הן לא שחור ולבן, הן צבעוניות ומורכבות יותר. הן לא הניצחון המוחלט ולא הכישלון המוחלט, והן בוודאי לא נקבעות מראש. חייבים לעלות בהרכב הכי חזק לתפילות של ראש השנה, בלי קשר לעובדה שהוא חל בשבת.

מה בינתיים?

בינתיים יש לנו שבוע עד שתכלה שנה וקללותיה, כדי לאסוף את ברכותיה. זכינו להרתיע את איראן כפי שלא היה מעולם, להרחיק את חיזבאללה ולהחזיר את הצבע ללחיים של הצפון, זכינו לכלכלה יציבה בשנות מלחמה ולעם שמתגלה כבר שנה שלישית ברצף כלמעלה מן הטבע. זכינו ליישובים חדשים וציונות שלא נשכרת, וזכינו ששבו אלינו האחים החטופים מעזה. ועוד נזכה לימים טובים. שנה וברכותיה. לגזור ולשמור את ברכותיה, שלא יכלו עם הקללות. ●

קשה מאוד להגדיר אם שנה כלשהי הייתה טובה או רעה, אפילו ממרחק הזמן. קחו לדוגמה את שנת תש"ח: האם הייתה זו שנה ניסית או אסונית? מצד אחד, הקמת המדינה וניצחון במלחמת השחרור. מצד שני, 6,000 הרוגים, אחוז מהאוכלוסייה, שווה ערך חלילה לנפילתם של יותר מ-100 אלף בני אדם. אסון

אומרים ש...

שמעתי דיבורים על כך שצפויה לנו שנה נוראה. למה? מפני שהיום הראשון של ראש השנה חל להיות בשבת ולא תוקעים בשופר, וזהו האות לשנה גרועה, שהרי בשנים כאלה בעבר קרו אסונות הכי גדולים. הנה, יש אפילו רשימה מאיימת של שנים מוכות אסון כאלה: הפעם האחרונה שבה חל ראש השנה בשבת הייתה בשנת תשפ"ד, וזהי שנת הטבח הנורא שאירע בשמיני עצרת, שכולנו עוד מדממים ממנו. אסון מירון התרחש בשנת תשפ"א, גם אז חל להיות ראש השנה בשבת. וקודם לכן אינתיפאדת אל-אקצה ופיגועי ההתאבדות הרבים, מלון פארק ודומיו, התרחשו בשנת תשס"ב, שגם בה חל להיות ראש השנה בשבת. אפשר להוסיף לרשימה את שנת תשנ"ג עם אסון המסוקים, האסון הגדול בתולדות חיל האוויר, ואת שנת תשנ"ו עם רצח רבין.

כמובן, מלבד כל האסונות הללו נסמכת הנבואה הקודרת על כך ש"כל שנה שאין תוקעין לה בתחילתה - מריעין לה בסופה". אחד ועוד אחד, היסטוריה רווית אסונות ועוד אמרה פסימית של חז"ל, והנה לנו קרקע פורייה להתכונן לרע ביותר.

אז אומרים...

ובכן, רגע לפני שאתם מבטנים את הבונקר התת-קרקעי שלכם או בודקים מה העלויות של דרכון זר, אני מציע לחשוב על זה שוב, מכל הסיבות שבעולם.

נתחיל בנתונים. ובכן, ראש השנה שחל להיות בשבת הוא אירוע שכיח מאוד, אחת לשלוש או ארבע שנים. רבות מהשנים הללו היו שנים שקטות, עד כמה ששנה ישראלית מסכימה להיות שקטה, ויש מהן שנים של שגשוג ממש. מבצע אנטבה המפואר אירע למשל בשנת תשל"ו, שבה ראש השנה חל להיות בשבת, עליית יהודי ברית המועצות התרחשה בשנת תש"ן, שאף בה חל ראש השנה להיות בשבת. אם נלך אחורה בזמן, שנת היציאה של מדינת ישראל מן הצנע והגזירות אל רוחה כלכלית אירעה בשנת תש"כ, שנחשבה לשנת הזוהר של הכלכלה הישראלית באותם ימים.

מנגד, לצערנו לא חסרו לנו אסונות גם בשנים שבהן ראש השנה חל בסתם יום של חול ותקעו בשופר כראוי. מלחמת יום כיפור שגבתה מאיתנו בתחילתה מחירים נוראים אירעה בתשל"ד, סתם שנה רגילה. אסון הכרמל בתשע"א, על אף תקיעות השופר, ובקיצור היו מספיק אסונות לכל השנים. אין כאן סדר סטטיסטי, יכולה בעזרת ה' לבוא עלינו שנה יפה ברוכה ומשגשגת, אפשר להמתין עם המקלטים.

ומה חז"ל אומרים?

גם מבינה רוחנית זה כמובן עיוות מוחלט. האמירה ששנה שלא תוקעים בתחילתה מריעים לה בסופה מתייחסת כמובן להחלטה בזדון שלא לתקוע, ובוודאי לא למקרה שבו אי התקיעה נעשית על פי תקנת חז"ל וממילא עולה בקנה אחד עם רצון ה' באשר לאופן שבו חוגגים את החג. ולהפך, אם כבר מחפשים סימנים רוחניים, הרי שבמקורות מופיע ששנה כזאת, שבה ראש השנה חל להיות בשבת, היא דווקא שנה עטופה ברחמים.

הנה שתי דוגמאות מני רבות. האחת מדברי השל"ה הקדוש: "כשיש שתי קדושות יחד, קדושת ראש השנה וקדושת שבת... הדין הוא רפה. כי הנה ידוע שאין בית דין הגדול מענישים בשבת, ועל כן בשבת אין דין קשה חס ושלום, אלא הכול ברחמים. ונמצא שקדושת השבת מגינה וממתקת את הדינים

הבית בע"י

חבל בנימין

הנוף מעל ומעבר

Triple

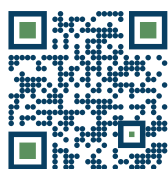
90%

באכלוס

10%

בחתימה

073-777-2333

סרקו את הקוד
או התקשרו

צ.פ.
בונים מכל הלב

הבית שמתעלה על כל מה שציפיתם.

תנאי התשלום
מעל ומעבר

הנוף
מעל ומעבר

המפרט
מעל ומעבר

התכנון
מעל ומעבר

היישוב
מעל ומעבר

הקהילה
מעל ומעבר

דירות 4-6 חדרים
דירות גן ופנטהאוזים
1,750,000 ₪

יאיר יעקבי
jacobi.y@gmail.com

השלך על האם יהבך

הגברת עליזה בן דהאן.

"אז איך אמא תאכיל אותו?" הוא התעקש.

"הוא ייקח בקבוק!" התעצבנתי.

"שום בקבוק, אצלנו בבית רק הנקה!" אשתי קפצה באינסטינקט והרסה לי את כל מהלך.

הגיע הזמן לשלוף את התותחים הכבדים. "שמע לי טוב ילד", נקטתי בלשון תקיפה, "כל אחד הולך למסגרת שלו. האחים הגדולים שלך הולכים לבית הספר ואתה הולך לגן. זה מה שאתה עושה. ואם זה לא טוב לך, אז יהיו פה עונשים".

"השלכות", אשתי תיקנה אותי.

כי מתברר שאסור להגיד עונש כדי שהילד חלילה לא יקבל את הרושם שמחנכים אותו. צריך לומר השלכות. כאילו אין הורה בתמונה, רק סיבה ותוצאה. דברים שקורים מאליהם, היקום מחנך את עצמו. "נכון, יהיו השלכות", תיקנתי, "אם לא תלך לגן יפה לא יהיו יותר מסכים".

"איך זה השלכה?" אשתי שאלה.

"מה הבעיה?" תהיתי.

"השלכה זו תוצאה שנובעת ישירות מהפעולה", היא הסבירה. "למשל אם ילד לא מסדר יפה את הצעצועים בחדר, אז הוא לא יוכל לקבל עוד צעצועים". "אוקיי", ניגשתי מחדש לילד, "אם לא תלך לגן יפה, אז יותר לא תוכל ללכת לגן". הילד היה מבסוט, אבל אני לא יכולתי שלא להרגיש שפספסתי פה משהו.

"זו לא השלכה טובה", אשתי אישרה את חששותיי ואני התחלתי לחשוב שאולי הכי טוב יהיה אם אני פשוט אשליך את הילד לגן וזהו.

"אתה צריך ללכת איתו בשיטה של גור, לא של מקל", היא אמרה ופנתה אל הילד ברוך: "נלך יפה לגן ואחר הצהריים נלך ביחד לקנות ביצת קינדר לכבוד תחילת השנה".

הילד לא התבלבל. "שש ביצי קינדר ואני רוצה חצי מהן לפני הגן", הוא ירה. זה מה שצפיייה לא מבוקרת בסרטונים של נדב נווה עושה, למקרה שתהיתם.

אשתי והילד נכנסו למשך ומתן קדחתני שניסיונות האיחוד בין סמוטריץ' לבן גביר קטנים לידו. הילד סיים את האירוע בשלל גדול: ארבע ביצי קינדר, קליק אדום אחד ושריון במקום ה-23 ברשימת הליכוד. גם ביבי רק רצה שהאירוע יסתיים.

אז את ה-1 בספטמבר פתרנו, אבל למחרת המשך ומתן התחדש מאותה נקודה ועושה רושם שנתח גדול מתקציב ההוצאות החודשיות שלנו יצטרך ללכת על מגוון שוקולדים לשכנוע הילד. מאיפה הכסף העודף הזה יגיע? נו מה חשבתם, בקרוב אבא באמת יצטרך ללכת לעבודה. קוראים לזה השלכה.

רק אחד מהילדים שלנו הולך לגן השנה והוא מאוד לא בעניין. אז נכון שספציפית זה ילד מאוד דווקאי שמראש מתוכננת לא לזרום עם שום דבר שאליו אנחנו מנסים להסליל אותו, אבל כשזה מגיע לגן זה ביתר שאת וביתר עוז. הילד פשוט רוצה להיות בבית. זו כנראה אשמתנו, אנחנו כאלה הורים מדהימים שהילדים רק רוצים להיות בחברתנו עוד ועוד.

אז הגענו ל-1 בספטמבר מפוחדים ורועדים יותר מאשר דגים שבים. מה נעשה לילד כדי שילך יותר בכיף לגן? הדבר הראשון שניסינו היה להדליק אותו על זה שהוא הולך לגן חדש עם משחקים חדשים וגננת חדשה. "שמעתי שבחצר יש שער של כדורגל!" אמרתי לו בהתלהבות. "כמו זה שבמגרש ליד הבית?" הוא שאל. "בדיוק כזה!" צהלתי. "אז נלך לזה שליד הבית", הוא הפטיר לכיווני באדישות, "זה יותר קרוב ובלי גננת".

מה נגיד, הילד לא טועה. גם אני הייתי מעדיף לשחק כדורגל קרוב ובלי גננת. אבל לא אמרתי נואש, בשלב הבא ניסיתי להדליק אותו על האלמנט החברתי. "אתה לא מתגעגע לחברים?" אמרתי לו, "כולם מחכים רק לך כדי לשחק איתך!". עשיתי מהבן שלי המשיח של הגן. כולם רק מחכים לו אף על פי שיתמהמה. אבל מה אכפת לי, חשבתי לעצמי, אני רק צריך שהוא ייכנס למבנה של הגן. משם זו כבר לא בעיה שלי ואם יתברר שהילד שלי הוא לא מושג חיים של שאר הילדים בשכבה אז שיהיה.

בכל מקרה, הבן שלי לא התרשם. הרי החבר שלו שגיא, המכונה שגייגוש, גר צמוד אלינו והם נמצאים זה אצל זה חלק נכבד מהיום, אז חברים זה לא בדיוק מה שחסר לו.

העובדה ששגייגוש ישב לידינו על הספה בזמן השיחה הזאת גם לא מאוד תרמה לעסק.

בקיצור, הילד היה רחוק מלהשתכנע, אבל אני לא ויתרתי. "תקשיב טוב חמוד, אבא ואמא הולכים לעבודה", אמרתי לו, "ולכן אתה חייב ללכת לגן. אחרת תישאר לגמרי לבד בבית כל היום".

רבובתי, אני חושב שחוף ממילות הקישור אין מילה אחת נכונה בכל המשפט הזה. קודם כול, אשתי לא הולכת לעבודה כי היא בחופשת לידה. באשר לי, אני עוד יותר בחופש מאשתי. הרי אף אחד לא מזמין סטנדאפ לשלישי בתשע בבוקר, וגם את הטור השבועי אני מקפיד לכתוב באישון ליל עם התקדש מועד הדדליין היותר סופי. אז הולכים לעבודה? יותר כמו הולכים לישון על הספה. אבל זמנים נואשים דורשים שקרים נואשים.

"אם אתם הולכים לעבודה, מי ישמור על אספי?" הוא שאל. הילד חד.

"גם אספי הולך לגן", אלתרתי, "גן זרדים בניהולה של

"אוקיי", ניגשתי מחדש לילד, "אם לא תלך לגן יפה, אז יותר לא תוכל ללכת לגן". הילד היה מבסוט, אבל אני לא יכולתי שלא להרגיש שפספסתי פה משהו. "זו לא השלכה טובה", אשתי אישרה את חששותיי ואני התחלתי לחשוב שאולי הכי טוב יהיה אם אני פשוט אשליך את הילד לגן וזהו

אל תשאלו מה היה נכנסתי לגן של הילד הבוקר והגננת אומרת כזה "בוקר טוב חמוד" אז עניתי "בוקר אור מתוקה" ואז היא אמרה "דיברתי אל הילד" ואז אני אמרתי "אני יודע, אני דיברתי לסייעת מירב, יצאנו תקופה כשהיינו בני עשרים" ואז מירב הסייעת אמרה "נכון יעקבי איזה קטע" אז אמרתי "קטע קטע אבל אני עדיין אוהב אותך" אז היא אמרה לי "יעקבי זה לא מתאים" אז אמרתי לה "יא מצחיקה דיברתי לגננת" ויצאתי

היה פעם ילד אשכנזי קטן אחד שהגיע לסליחות של ספרדים וגם רצה להשתתף אבל הוא לא ידע איך שרים בסליחות של ספרדים. הוא ידע רק לשרוק. אז הוא התחיל לשרוק בהתלהבות, וכל המתפללים הספרדים התחילו להתעצבן. אמרו לו: מה נראה לך פה זה המניין של האשכנזים שאפשר לדבר ולעשות רעש בתפילה? אבל אז רב בית הכנסת השתיק אותם ואמר להם: הילד הזה שאתם כועסים עליו שרק עכשיו במקום נדיר שאפילו אני לא יודע לעשות. אחרי התפילה הילד המרוגש ניגש לרב כדי לשאול אותו איך הוא יכול לפתח את המתנה הזאת שיש לו, אז הרב התחיל לצחוק. אמר לו: יא טאמבל, אין לך שום מתנה, אם לא הייתי ממציא את זה החברה היו גומרים עליך

אפשר ללכת לעשות דוקטורט,
לפענח דגימת מח עצם ולהשתיל לחולה

אבל ברוך השם, אפשר גם פשוט
לתרומם כסף

ראש השנה מתקרב,
תרמו עכשיו והצילו חיים

Ami.org.il
***2236**

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

צו לצב

שלושה עריקים, שני תאריכים סמוכים, וטראומה אחת ממערכת בחירות ששינתה את המדינה עשורים קדימה. מה באמת קרה שם, ב־1992?

הדעת שגם בשלום נרד מרמת הגולן. מי שיעלה על הדעת לרדת מרמת הגולן יפקיר, יפקיר את ביטחון ישראל". יאסר ערפאת היה מוקצה מחמת מיאוס, אש"ף ארגון טרור מתועב, ההתיישבות נשמת אפה של הציונות, שעדיין לא הייתה מילה גסה.

אני זוכר ויכוח עם אנשי ימין שהסבירו לי בלהט שזה לא כזה נורא אם רבין ייבחר. אדרבה, הוא כבר יראה לטרוריסטים מה זה, לא כמו שמיר הנרפה הזה. להוכיח, הם אמרו, מפלגת העבודה בנתה את המדינה והליכוד פירק יישובים במסגרת ההסכם עם מצרים. אף אחד, כולל רבין, לא חולם על מסירת חבלי מולדת.

כמו שהיום אומרים שמדינה פלשתינית לא על הפרק. ושאיזנקוט ימני. וליברמן. ובנט.

שטריימל למען השלום

את ההמשך אתם מכירים, או לפחות יכולים לנחש. הימין והחרדים קיבלו 5,000 קולות יותר מהשמאל והערבים, אבל 'התחיה', גאולת ישראל ו'התורה והארץ' (לא המצאתי, היו מפלגות כאלה) לא עברו את אחוז החסימה. 65,185 קולות, סדר גודל של שניים־שלושה מנדטים, הלכו לפת. אחוז החסימה אז, אגב, היה אחוז וחצי. היום הוא 3.25 אחוזים. יותר מפי שניים.

מפלגת העבודה זכתה ב־44 מנדטים, מרצ הגיעה להישג חסר תקדים של 12 מנדטים, לא מעט בזכות מצביעים דתיים וימנים שרצו סדר יום אזרחי ומגנבים וסיפרו לעצמם שמרצ היא אחלה. לגוש הימין־חרדים היו חסרים שני מנדטים כדי להגיע ל־61 מושבים בכנסת. רבין הרכיב ממשלה צרה עם מפלגת העבודה, מרצ וש"ס. כן, מרצ ישבה עם ש"ס. לא, השמאל לא הציע לימין ממשלת אחדות על בסיס "ברית המשרתים". שולמית אלוגי, הלוחמת הגדולה בעד זכויות אדם ונגד כפייה דתית, הסבירה ש"בשביל השלום אני מוכנה גם לחבוש שטריימל". אחרי הכול, לפוליטיקאים החרדים יש את האינטרסים שלהם, פחות אכפת להם אם אתה מספח שטחים או מוסר אותם.

וזה בדיוק מה שממשלת רבין עשתה. היא חתמה על הסכמי אוסלו שהביאו לכאן את ערפאת וחבורת הרוצחים המדופלמים שלו. היא ניהלה משא ומתן מתקדם לנסיגה מהגולן, שלא התממשה רק בגלל העקשנות של נשיא סוריה אסד. היא הכניסה למערכת החינוך תכנים פוסט־ציוניים. היא סגרה את ערוץ 7. כשש"ס פרשה מהקואליציה (בגלל שבג"ץ כפה על רבין לפטר את דרעי), חברי הכנסת הערבים העניקו לממשלה רשת ביטחון בכנסת. אחרי ששלושה ח"כים ממפלגת העבודה הגיעו למסקנה שהממשלה הלכה רחוק מדי, רבין צירף במקומם פורשים מ'צומת'. כן, ח"כים שנבחרו בקולות הימין תמכו במדיניות שמאל קיצוני. אולי יצא לכם לשמוע על "המיצובישי של גולדפרב", שקיבל תפקיד סגן שר עם רכב ונהג תמורת הצבעה עם הקואליציה. אותה קואליציה שקמה על אדני ההבטחה לפוליטיקה נקייה, חדשה, מרעננת.

זוהי הטראומה של בחירות 92'. ימין מפוצל, אובדן קולות קריטי, ממשלת שמאל שבקדנציה אחת שינתה את פני המדינה, הודיעה רשמית שאין לנו חלק בנחלת אבותינו, והקימה רשות טרור ממוסדת בלב הארץ. כשמדברים על פוליטיקה חדשה, "קואליציית מושמטים", "סחטנות החרדים", וזכרו את 92'. כשאומרים שמדינה פלשתינית ירדה מהפרק, שהשמאל לא יסתום פיות, שליברמן לא ישב עם החרדים, וזכרו את 92'. כשיגידו שטוב שהימין מתפצל כי זה יביא יותר קולות, וזכרו את 92'. את ממשלת הימין הצרה שבהחלט לא הייתה מושלמת, את הכמיהה האמיתית לשינוי - ואת ממשלת השמאל שבאמת שינתה מהקצה אל הקצה. ולא בקטע טוב.

ביום רביעי, כ"ז באלול, ימלאו 33 שנה לחתימה על הסכם אוסלו. יום לפני כן תיסגר הגשת הרשימות לכנסת ואיתה האפשרות להתאחד. הטראומה של 92' מרחפת, מאיימת, להיסטוריה יש נטייה לחזור על עצמה. 92 בגימטרייה זה צ"ב, ואולי באמת כך היא גאולתן של ישראל, בצעדי צב, קמעא קמעא. אבל זה לא אומר שבדרך חייבים לאבד את הבית. ●

שולמית אלוני הסבירה אז ש"בשביל השלום אני מוכנה גם לחבוש שטריימל". אילוסטרציה

כשיגידו שטוב שהימין מתפצל כי זה יביא יותר קולות, וזכרו את 92'. את ממשלת הימין הצרה שבהחלט לא הייתה מושלמת, את הכמיהה האמיתית לשינוי - ואת ממשלת השמאל שבאמת שינתה מהקצה אל הקצה. ולא בקטע טוב

אם אתם עוד לא בני 40, אתם מן הסתם לא זוכרים את טראומת 92'. אם אתם זקנים כמוני, אולי אתם שומעים מדי פעם את הצעירים מסתודדים על זה שהגיע הזמן להגיד לנו שמיצינו את הדיכורים על הטראומה, להושיב אותנו בעדינות בצד - ולחזור בדיוק על אותן הטעויות.

לטובת אלה שלא היו שם, ולמען אלה שהיו אבל אולי קצת שכחו, הנה בקצרה מה שקרה אז בשנת תשנ"ב, המכונה גם 1992, השנה שבה המדינה לקחה פנייה חדשה שמאלה ומאז עד היום מתדרדרת במדרון החלקלק ולא מצליחה לבצע פרסה.

נתחיל דווקא מ־1984. לא הספר של אורוול, למרות שיש בו כמה נבואות שהתגשמו בדיוקנות מצמררת. מדינת ישראל הגיעה אל מערכת הבחירות של 1984 אחרי שבע שנות ממשלת ימין, הסכם שלום עם מצרים, מלחמה שלא הסתיימה בלבנון ואינפלציה מפלצתית של 400 אחוזים. המערך (מפלגת העבודה פלוס נספחים) קיבל 44 מנדטים, הליכוד 41 (פעם המפלגות הגדולות באמת היו גדולות). הליכוד לא הסכים להקים ממשלה צרה עם הרב כהנא, במערך לא היו מוכנים לשמוע על שותפות עם המפלגות הערביות (איפה הם ואיפה מה שנהיה מהמפלגה שלהם), והפתרון היה ממשלת אחדות. אמיתית, עם קואליציה של 98 חברי כנסת ורוטציה בראשות הממשלה.

ממשלת האחדות הזאת סיימה את המלחמה בלבנון, חילצה את המדינה מהמשבר הכלכלי החמור בתולדותיה, ובשאר הזמן עסקה במריבות האין־סופיות בין שמעון פרס ליצחק שמיר. הכתבים הפוליטיים כינו אותה "ממשלת שיתוק לאומי", אבל נגד כל הסיכויים היא הצליחה לשרוד ארבע שנים מלאות.

בבחירות 1988 שוב היה תיקו בין המערך לליכוד, שהיה יכול להקים ממשלת ימין צרה אבל - כמה רומנטי - העדיף ממשלת אחדות, הפעם בלי רוטציה. אחרי שנתיים פרס הפיל את הממשלה במסגרת "התרגיל המסריח", אבל לא הצליח להרכיב ממשלה משלו. התוצאה הייתה ממשלת ימין צרה שבמשך שנתיים קלטה גל עלייה ענק ממדינות מזרח אירופה, התמודדה עם לחצים אמריקניים כבדים והקימה ביהודה, שומרון וחבל עזה יישובים חדשים, בהם מודיעין עילית, רבבה, אבני חפץ, נופי פרת ועוד. השמאל מצידו ניהל קמפיין שהאשים את הממשלה בכניעה לחרדים ושחיתות איומה של הליכוד. כן, אותו ליכוד ממלכתי ומתון שהיום השמאל כל כך מתגעגע אליו. בימין, מאידך, האשימו את שמיר ברפיסות מדינית והפקרות ביטחונית.

האווירה ברחוב הייתה שחייבים שינוי: המצב הביטחוני גרוע, המפלגות החרדיות סחטניות, חברי הכנסת חושבים רק על עצמם והגיע הזמן ששמיר יפנה כבר את ראשות הממשלה. דור הולך ודור בא, והארץ לעולם רוטנת.

מדינה פלשתינית לא על הפרק

בבחירות המקדימות במפלגת העבודה ניצח יצחק רבין - רמטכ"ל לשעבר, נץ ביטחוני, אחד שאפשר לסמוך עליו. הקמפיין שלו סיפר שישראל מחכה לרבין, כי הליכוד חסר האחריות הורס את המדינה וזורק את הכסף על יישובים ביו"ש שאף אחד לא מתגורר בהם, במקום להשקיע בעולים חדשים ובחינוך. שלוש מפלגות שמאל - רצ, מפ"ם ושינוי - התאחדו והקימו מסגרת חדשה: מרצ. הקמפיין של מרצ היה צעיר, חדשני ומבריק, והציג אותה כמי שתילחם למען זכויות האזרח ונגד הכפייה הדתית.

בימין, לעומת זאת, האמינו באחדות אבל פחות בצורך להתאחד. חוץ מהליכוד היו שבע מפלגות ימניות, שפשוט לא יכלו להתמוזג כי איך אפשר לרוץ ביחד כשהמפלגה שלי מייצגת סנטימנט כל כך אידאולוגי, עקרוני וייחודי, בעוד המפלגות האחרות מביאות דברים אחרים לגמרי. היו כאלה שהזהירו שהפיצול ייגמר בבכי, אבל אף אחד לא מקשיב לנודיקים כי ידוע שהם תמיד טועים.

מדינה פלשתינית הייתה מחוץ לתחום, קל וחומר חלוקת ירושלים או נסיגה מרמת הגולן. רבין הודיע בפומבי וחד־משמעית: "לא יעלה על

עוד רגע אנחנו מתחילים לבנות
את הסיפור הבא של קדומים!

תחל שנה ובנייניה!

התמונה להמחשה בלבד

הצעירה בקדומים מאחלת שנה טובה לכל בית ישראל!

ומזמינה גם אתכם להפוך את השנה הבאה לטובה הרבה יותר בשכונה חדשה ומתוכננת,
בישוב האייקוני קדומים. לבחירתכם מגוון דירות גן, 4-5 חדרים ופנטהאוזים!

עכשיו במחיר צעיר:
1,590,000 ₪
החל מ-

לפרטים והרשמה
073-705-4333

צ.פ.
בונים מכל הלב

נשיא המכללה, ראש המכללה, יו"ר הוועד המנהל, יו"ר המועצ

מברכים את מקבלי התואר הראשון)

אתם מקבלי התואר, ראויים לעסוק בחינוך ולעצב את
אנו גאים בכם והצלחתכם היא הצ

תואר ראשון בוגרות

אביטן אלמוג חנה
אברהם אוריה
אבו סבלאן רניה
אברהם רחל הולואגר
אברמוב נינה
אברמוביץ נועם
אהרוני אביה
אהרוני הדסה*
אהרוני רות
אוחיון סיון
אוחנה נחום מיטל טוהר
אופנהיימר אתי
אזולאי עדן
אזראן מוריה
איגלנוב תהילה
אינייב חן
אלוני תמר
אלחרר שרה*
אליהו תהילה
אליסף אדרת
אלמגור שירה
אמונה אודליה
אמונה אפרת
אסולין אפרת
אסור ליז
אשואל תהילה
אשל רונית
בארנס חנונו שרה
בדאני טליה
בוזגלו רחל
בוקריס הדר
בוריה ירין
בורלא הילה
בטט שרית
ביטון מרים*
ביטון סמדר
בכר נועה
בלץ מוריה שרה
בן דוד מעיין
בן טולילה עטרה
בן שמעון טל רחל
בניאן שפילברג שירה

ברכה פאר
ברק שיר חלי
גבל נעמה אורה
גבריאולוב תהילה
גדסי אורטל
גי'בלי יעל
גילקרום מיכל
גליק ליאור אסתר
גלנט זלדה
גלעד עדן*
גמדני זוהר
גריידי תאיר
דביר רונית
דלויה יצחקי סיון ליטל
דן שיר אסתר
דניאל מעיין
דפנה מור
הגנזר יסמין
הרוני אליה
הרוש אורטל
וזה ליאל
וטורי תמר*
וידאל מירב
ולדמן אביב שרה
ונגרובר אוריה
זטלאוי מיכל
זרגריאן תמר ברכה
חגבי לירן
חיו טליה
חיימוב שיראל
חלדרוב יעל
חלילי אבישג
חסקי ויקי
חצבני גל גלי
טיירי מעיין
טל רעות*
טליאס זאן לורן
יחזקאל אייל חגית
יעיש הלוי סיון נעמי*
יעקובוב ויקטוריה יהודית
יעקובי יפעת
יפה ליאורה
ישראלוב אורטל
ישראלוב רחל
כהן אורית

כהן אילנה
כהן אלירז
כהן הילה הודיה
כהן מטילדה
לבטמן נטלי
לוי רחלי
לס שירי
מוזס יעל
מוחוני שלומית
מועלם בר-לב שירה
מורלי בר יעל
מיזליש סהר
מירון הודיה
מכלוף סתיו
מלול איתיה
מליחי ספיר
מלכה בן שיטריית סיון
מלכי הדר
ממו תמר
מנטקה שיראל
מקוננט אסרוב
מרקוביץ רוני שמחה
משיח יפעת
משלאי אביטל
נגר הודיה
נגר ליאת*
נגר מישל
נעמני קורל*
סברי אוריה
סגל ספיר מלכה
סויסה הדס
סטופל שירי
סימן טוב הני
סימן טוב רותם
סעידיאן שירה
ספרא לאה
עובד יעל
עטיה זיו זיוה
עידה לירז
עידן סיון
עמרני שירין
פודורובסקי חיה מושקה
פלד נגה
פרחי עדן*
פרידמן אודיה

פריש הודיה
פרץ הודיה*
פרץ ספיר
צברי מעיין
קולטקר בתאל
קלימי מעיין גאולה
קסאי הודיה
קפלן הדסה
רביבו אפרת
רבני בר שירה
רון עידית
רותם שירה*
רצאבי ליאת
שושן הילה
שושני אחינועם
שחר שמרית*
שטרק טל
שימחי שרה
שישפרטיש נועה
שכטר נטע נעמי
שלום מיכל
שלמה צופיה
שמואל הודיה
שמיאן ליאורה
שמיר חנה
שעשוע מרים
שרון אודיה נחמה
שרעבי אביה
תורג'מן עדינה עזיזה
תורגמן חן

בוגרים

אבגי אביאל אברהם
אביעד רזיאל
אברמצ'ק אליעד
אדרי רועי
אלגרבל אבנר
אלפי דניאל
אמרוסי יצחק
אפשטיין פנחס
ארבוב ישראל
אריה אוריאל
אשרם עידן
בוגדנובסקי גלעד
בוזגלו מאור

ביתן אילון
בן דוד רפאל
בן חורין יצחק
בן מאיר משה
בן עמי שגיב אליהו
בנישתי משה
בצלאל רפאל
גברה ישי
גואטה בר יצחק
גואטה ייטב
גמליאלי ראובן
דאנה אליהו
הרשטיק אברהם
וויס אריאל
וייס יחזקאל
וייס מרדכי*
זגלמן אחיה אשר
זגלמן מעיין מתתיהו
זוהר רועי
חדאד אלעזר יהושוע
חקמון עמית יוסף
טובי ינון
טויסטר מנחם מנדל
טולידאנו יצחק אלחנן
טל חיים
טרקין אשגרה
יעקבי מנחם
יפרח חנניה חניאל
יצחק בוקריץ חיים
יצחקי יצחק
ישראלוביץ אריאל
כהן אבישי
כהן איתי
כהן אליחי
כהן נחמיה מאיר
כתובים נעם
לביא חגי
לוי ברק
לזנובסקי מיכאל
מזוז נצר
מעטוף יהודה
מקסימוב שלמה
מרום הראל
מרקוס בן ציון*
משדי משה

הטקס יתקיים בקמפוס מכללת תלפיות, למ

האקדמית, הסגל האקדמי והמנהלי (B.Ed.) והשני (M.Ed.) דור ההמשך של ילדי ישראל. נלחנתנו.

"ומשכילים
בכל
חכמה
ויודעי דעת
ומביני
מדע"
(דניאל א' ד')

סייג יהלומה יונית
סמית בקי
סעת ליאת
עוודאללה נילי
עופרים ליפז
עזאגווי ברוריה
עטרה ליטל
עשוש אביה - מרים
פוקס רויטל
פז הדס
פיבישביץ חיה מושקא
פינטו רות
פרג'פור רז
קשני נתנאל
רבין גלן היידי
רוזיליו עדי
רוזן רעיה
רון מיכל*

רחנאייב צופית
ריבקין עדינה ליבא
רייכנטל לימור*

רפאלוף שנמור
שאושו- רימר שפרה
שבאבו רבקה
שושני עינבל
שחר מירית
שיטמן ליובוב
שינברג יסכה
שכיב הדר
שמואל שירה
שנסי רויטל
שקד עדי
שרעבי יודפת
תורג'מן יעל
תם אורלי

מוסמכים

דיקמן דמיטרי
קשני נתנאל
בוכניק עובד

* הצטיינות יתרה

גיא עינבר
גל אורלי
גפן רחלי
גרוס שרה
גרידי שובל
גריןפלד ברונשטיין נורית
דבח אושרית
דביר רות*

דיאן זדה יעל
דיקמן דמיטרי
דישראל הניה יהודית
הלוי עטיה בל בלה*

הראל שירה
הרמבם ענבר
ויינר ז'קלין*

ורקר שמחה
זאיאנץ דבורה לאה
חביב אביטל עינבל
חיון ברוריה
חן ציון שמעונה
חצבי חגית
טביב- שרוי לימור*

טורס אסנת
יוחננוב אלאונורה
יעקוביאן שרה
יראקצ' פרש רעות
כהן שני
כץ מיגל
לב אושרית
לוי מירב
לוי מיכל
לוי מאי
לוי הילה
לילינג ענבל
מנקט פנינה
מנשה שירן
מסעוד רגדה
מרגלית יערה
מרשלי טלי
נאור מיטל
נדה לואיזה ליז
נוסרט הגר*

נחמיאס מיכל
נחשוני בת אל אסתר
נעמן מיקה הילה

סיבהט עמיחי
סימן טוב עידו רחמן
סלפושניק יהושע אברהם
סנדיק אביעד יעקב
עוקשי נתנאל
פריץ יוסף מרדכי
קלימיאן יוסף אבינועם
קלינר אלעד חיים
קפלן שמשון
קרויזר ראובן
קרנדז'י אוראל יהודה
רגנסברג דוב מנחם
שוק חיים
שמואל עמית
תעסה אלישע

תואר שני מוסמכות

אבאיב אסנת
אדגך שילת
אדרי ליאור*

איזנטל מלכה עליזה
איטח ראובני גשמית
אייזיק בת אל
אלגרבל רויטל
אלקיים נופר
אמרן תמי
אסיג דולב
ארביב כרמית
בוכניק עובד
בורוכוב עינב מוריה
בושריאן צפורה
בירנבאום אביטל
בכר עינת נוי
בן-מור ענת
בן סלמון שירלי
בניטה יעל
ברטולו דינה
ברק יהל
ברקוביץ שרית
גבאי קרן
גולדפרב יפעת
גולדשטיין מיטל
גורדון רבקה

זמנים בלבד.

הצביעה כל פה

”

בשעה שתיים עשרה וחצי בלילה הודיע המנחה ברמקול שמתחילים. החזן התחיל לפייט וכולם איתו ברקע, חלק מתפללים בדבקות, חלק ממלמלים תוך כדי סיגריה, אבל כולם יודעים את המילים. השיא מגיע בי"ג מידות. הקהל כולו מנגן "אל מלך יושב על כיסא רחמים...", ואז בבת אחת 50 אלף איש כורעים ואומרים "ויעבור ה' על פניו ויקרא". מיד אחר כך מתחילים השופרות לתקוע והקהל משתתק. וואו. אני מסתכל על האנשים סביבי. הרי זה אותו הנוער שאוהבים לרדת עליו ולקרוא לו בשמות. ערסים, נוער נודר ודוקר, מה לא אמרו עליהם. אבל בחודש אלול כל הקליפות יורדות, וזה בדיוק הנוער שגודש את רחבת הכותל באמצע הלילה כדי להתפלל לקדוש ברוך הוא ולבקש רחמים. "אָבִינוּ לְבָנֶיךָ אֵל תַּעֲלֶם אָזְנְךָ".

← רשמים ממעמד הסליחות בכותל המערבי, שמחבר אליו בשנים האחרונות כמעט שני מיליון יהודים מכל המגזרים

בנימין שינברג // צילומים: מאיר אליכור

שלוש פעמים בכל יום אנחנו מתפללים ומבקשים שייבנה בית המקדש. אנחנו מאמינים באמונה שלמה שהקמת המקדש היא דבר ריאלי, ששייך גם למציאות החיים המודרנית שלנו. לא פעם אני חושב לעצמי: איך זה ייראה בפועל? איך תיראה למשל העלייה לרגל בעידן של מכוניות, אוטובוסים ורכבות? בשבוע שעבר קיבלתי הצעה אל העתיד, כאשר הגעתי ביחד עם עוד 50 אלף איש מכל רחבי הארץ אל אירועי הסליחות בכותל המערבי.

טבילה במקווה של עם ישראל

אירועי הסליחות בכותל הפכו בשנים האחרונות למוקד משיכה של יהודים מכל הסוגים, לאו דווקא הטייפ־קאסט הצפוי של מתפללים בכותל. רבבות יהודים באים מכל הארץ לבקש רחמים ולהתפלל, ללא הבדלי לבוש או מגזר. הצטרפתי אליהם ללילה אחד, כדי לראות מקרוב את האנשים ולהרגיש את האווירה.

אני מגיע לירושלים קרוב לאחת עשרה בלילה. השילוט על הכבישים הראשיים מבקש: "הימנעו מהגעה ברכב פרטי לעיר העתיקה". אני נענה לבקשה, חונה בהר הרצל והולך לתחנת הרכבת הקרובה. מדבקה על התחנה מבשרת על קווי לילה מיוחדים בימים אלו: "בחמישי ובמוצ"ש בימי הסליחות ובכל ימי חול המועד תפעל הרכבת עד השעה 02:00 לפנות בוקר".

הרכבת מגיעה ואני עולה. איתי בתחנה עולים שני חבר'ה צעירים בגיל תיכון. שניהם עם מכנסיים קצרים, אחד עם כיפת חב"ד, השני עם כיפת ברסלב עבה ופאות מאחורי האוזן. שניהם כמובן עם ציציות בחוץ, כמיטב האופנה הפוסט־מלחמתית. אני שומע שהם מדברים על הסליחות בכותל ופונה אליהם.

אתם באים הרבה לסליחות בכותל?
"בשנה שעברה היינו הרבה פעמים, השנה זו הפעם הראשונה".

מה מביא אתכם?
"בעיקר האווירה", אומר האחד, והשני מוסיף: "באים גם הרבה חבר'ה שאנחנו מכירים". בתחנה המרכזית עולים על הרכבת עוד עשרות אנשים והיא מתמלאת עד אפס מקום. כמה חבר'ה בקרון ליד מתחילים כבר לחמם את הגרון ושרים: "אבינו מלכנו אבינו אתה, אבינו מלכנו אין לנו אלא אתה".

לידי בקרון עומדים זוג צעיר, דתיים לאומיים. למפרע יתברר שהם בין הדתיים הלאומיים היחידים שאפגוש בלילה הזה. "איתמר ודפנה צרפתי", הם מציגים את עצמם. הם גרים באריאל, שניהם סטודנטים. היא לומדת הוראה במכללת אורות באלקנה והוא לומד הנדסת חשמל באוניברסיטה באריאל.

באתם במיוחד מאריאל לסליחות?
"אני ירושלמית במקור", אומרת דפנה, "גדלתי בשכונת קריית משה, אז זו הזדמנות לשלב ביקור אצל ההורים עם תפילה בכותל". היא מספרת שבתור נערה הייתה מגיעה לכותל פעמים רבות. "הייתי הולכת ברגל עם כל הסניף לסליחות. כשהייתי מדריכה בקריית יובל היינו הולכים שעה וחצי ברגל בשבת כדי להתפלל בכותל". היום, כשהיא מגיעה מחוץ לעיר, היא יודעת להעריך את זה עוד יותר. "מרגש אותי לראות איך אנשים משקיעים ומגיעים מרחוק, גם מיהודה ושומרון שהנסיעות משם לא תמיד סימפתיות. יש פקקים בכניסות לעיר כבר מתשע בערב, זה מטורף".
מה גורם לכם באמת להשקיע כל כך הרבה? הרי

אפשר לומר סליחות גם בבית הכנסת.
"זה לא אותו דבר. יש משהו מיוחד בלראות את כל עם ישראל ביחד", אומרת דפנה, ואיתמר מוסיף: "הלוואי שנוכח לראות את האחדות הזאת כל השנה".
אני מסתכל סביבי בקרון, תוהה האם כולם באמת בדרך לכותל, אבל אז נפתר הספק. הרכבת

קל יותר להגיע. אחריהם אני פוגש בחור ובחורה מאורסים מאשדוד. היא מספרת שהיא מגיעה בכל שנה, עוד מילדות.
שני גברים בשנות ה־50 לחייהם עוברים לידי. אנחנו מתחילים לדבר ואני קולט מבטא זר. מתברר שהם עולים חדשים מצרפת, נמצאים בארץ רק שנה וכבר מצטרפים לחוויה.

מגיעה לתחנת העירייה ובבת אחת הרכבת מתרוקנת כמעט לחלוטין. אני יוצא ומצטרף לזרם של מאות אנשים שיורדים מכיוון השוק והמדרחוב אל שער יפו. מדובר בחוויה עוצמתית ביותר, להיסחף בזרם של בני אדם שכולו בדרך אל הכותל המערבי. מרגיש כמו טבילה במקווה של עם ישראל.

רוב האנשים סביבי הם צעירים בני 15 עד 30. לצידם יש גם זוגות ואפילו משפחות עם ילדים. הגברים ברובם עם כיפות שחורות, נעים על הציר המסורתי־דתי. כשאנחנו מתקרבים לשער יפו אני עובר ליד שלושה חבר'ה צעירים. אני שומע אותם מתלבטים באיזה שער אנחנו ומהיכן אמורים להיכנס ומבין שהם לא מקומיים.

מאיפה אתם בארץ?
"מחיפה", עונה לי בחור בשם בן.
זו הפעם הראשונה שלך בסליחות?
"יותר מזה, אני בן 20 וזו הפעם הראשונה שלי בעיר העתיקה". לסליחות עצמן הוא הולך כמובן כל ערב, בבית הכנסת בחיפה, אבל השנה החליט לבוא במיוחד מהצפון לכותל.

אנחנו עוברים את שער יפו וממשיכים פנימה. אני נזכר איך בתור ילד היינו הולכים תמיד דרך הרובע היהודי ורק האמציים היו עוברים דרך השוק, אבל מתברר שכיום זו כבר דרך המלך. בירידה דרך השוק אני נסחף שוב בזרם של מתפללים, כל אחד עם סיפור משלו.

בני זוג מראש העין מספרים שזו הפעם הראשונה שהם מגיעים לסליחות בכותל. למה דווקא השנה, אני שואל, והם עונים תשובה מעניינת: השנה אלול התחיל כבר באוגוסט אז

השעה שתיים עשרה בלילה והרחבה מלאה באלפי אנשים, בהמולה שמזכירה יותר צהריים בשוק מאשר שעת לילה מאוחרת. הכרוז מפציר בנו להתקדם למטה, לכיוון הכותל עצמו, כדי להימנע מיצירת עומס סמוך לכניסות.
גם שעה מאוחר יותר, כאשר הסליחות כבר יהיו בעיצומן, זרם האנשים שנכנסים לא ייפסק. כ־50 אלף איש יפקדו את הכותל באותו לילה.

גם ברחבה אני פוגש אנשים מיוחדים. רון מתל אביב הגיע לכותל עם אחותו ועם חברה שלו. הוא מספר שהתחיל להתחזק בעקבות ה־7 באוקטובר. "אמא שלי הייתה אמורה לנסוע לנובה", הוא מספר, "בליל שבת נסעתי בקורקינט ונפלתי. לקחו אותי למיון, אשפזו אותי לכמה שעות, השתחררתי רק בארבע לפנות בוקר". האשפוז גרם לאמא שלו לוותר על הנסיעה, וכך היא ניצלה. מאז הוא שומר שבת. החברה שלו מגיעה מבית דתי והם נפגשים באיזשהו מקום באמצע. אני שואל את אחותו אם גם היא מתחזקת. "משתדלת", היא עונה בחיוך צנוע.

אחד הדברים שמרשימים אותי הוא הפיזור הגאוגרפי של הבאים. היה אפשר לחשוב שרובם ירושלמים או לפחות מהאזור, אבל זה ממש לא המצב. אנשים מגיעים מכל הארץ, וחלקם כבר מנצלים את ההזדמנות לטובת יום חוייתי בירושלים. כך למשל זוג כבני 60 עם שתי בנות גדולות שמגיעים בכל שנה מנהריה. אני רואה את הבת מתרגשת בכניסה לכותל והיא מאשרת לי: "זה מרגש בכל פעם מחדש". משפחה אחרת מגיעה מקריית אתא, הורים ושלושה ילדים גדולים בשנות ה־20. הם באים כבר כמה שנים, מאז שהילדים גדלו.

באתם במיוחד מקריית אתא בשביל הסליחות?
"כן", עונה האם, "אבל כבר עשינו מזה יום שלם. היינו בשוק, בממילא, ואנחנו גם נשארים

רון מתל אביב: "אמא שלי הייתה אמורה לנסוע לנובה. ערב קודם נסעתי בקורקינט ונפלתי. לקחו אותי למיון, אשפזו אותי לכמה שעות, השתחררתי רק בארבע לפנות בוקר. בגלל האשפוז אמא שלי ויתרה על הנסיעה וכך ניצלה. מאז אני שומר שבת"

לישון הלילה במלון בירושלים".
גם הילדים אוהבים לבוא?
"מה זאת אומרת? הם אלה שמביאים אותנו. הם גם הולכים כל ערב לסליחות אצלנו בבית הכנסת, זה נהיה טרגד אצל הצעירים".
הבת הצעירה מאשרת. "כל החבר'ה שלי באים לסליחות, לא משנה אם דתיים או לא דתיים. זה גם נהיה קטע ברשתות החברתיות, כל אחד מעלה תמונה מהכותל, משפיעים אחד על השני להגיע".

מה אתם הכי אוהבים בסליחות בכותל?
"את האווירה של כולם ביחד".
אני מתקרב לרחבת הכותל עצמה, ורואה קבוצה של צעירים רוקדים ושרים בקול. "אנחנו מאמינים בני מאמינים", "עוד יותר טוב" ושרי ברסלב. אני תופס את אחד הבחורים כדי להבין במי מדובר. מתברר שהוא לא מכיר את הקבוצה אבל הצטרף אליהם לשייה. הוא

איך ההרגשה בארץ עד עכשיו?
"מצוין", הם אומרים בחיוך רחב.
הם אינם העולים החדשים היחידים שבאו. איתן עלה לפני שבע שנים מאיטליה, ומאז הוא מגיע בכל שנה. דניאל, בת זוגו, היא ישראלית. היא הגיעה בפעם הראשונה דרך ארגון 'דרך עמי', עמותה שפועלת להעמקת הזהות היהודית בקרב צעירים חילונים, ומאז ממשיכה להגיע.
אנחנו מתקרבים למדרגות שיורדות אל רחבת הכותל ונתקלים במחסום משטרה. "המדרגות עמוסות מדי", הם אומרים לנו, "אי אפשר להיכנס מכאן. צריך ללכת מסביב". אנחנו נאלצים לעשות סיבוב קטן שמחבר אותנו אל המנהרה ליד 'עטרת כהנים', ומשם מגיעים אל הרחבה.

באים בעקבות הילדים
בכניסה לרחבת הכותל ממתין לי מראה מדהים.

פרחת לני שערי סיורי סליחות

עם מדריכי אשכולות בשיתוף
חטיבת החינוך והקהילה בקק"ל

כ"א אלול 3.9 | כ"ז אלול 9.9 | ה' תשרי 16.9 | ו' תשרי 17.9

SOLD OUT

סליחות בחצות - סיורי בוטיק

21:00-00:00

צפון

מסע רוחני בצפת
| מרכז תודעה רוח צפת

בסמטאות טבריה
| מסו"ל קשת יהונתן

ירושלים

סליחות בשכונת הבוכרים
| מסו"ל חברון

בתי כנסת נסתרים בירושלים
| מדריכי אשכולות

ממעמקים קראתיך -
גיא בן הינום והר ציון
| מסו"ל ראשית ירושלים

פתח לנו שער - העיר העתיקה
| מדריכי אשכולות

לעורר אהבה ואחדות - בעקבות ר' אריה לויין
| מסו"ל בשבילוד

בסמטאות הכפר הציורי - עין כרם
| מסו"ל הרי גופנא

הרובע היהודי
| מסו"ל עיר דוד

דרום

בגלל אבות תושיע בנים - חברון
| מדריכי אשכולות

מרכז

בסמטאות נוה צדק - תל אביב
| מדריכי אשכולות

סליחות לנשמה - סיורי ערב

18:00-21:00

ירושלים

ימי הרחמים בעיר העתיקה
| מסו"ל חברון

בין משכנות שאננים לרובע היהודי
| ביס"ש שער הגיא

מה לך נרדם - זכרונות ונחלאות
| מסו"ל ראשית ירושלים

חצרות ירושלמיות
| מסו"ל עיר דוד

מרכז

סמטאות יפו העתיקה
| מדריכי אשכולות

שערי שמיים פתוחים -
מזכרת בתיה
| מסו"ל ציוני דרך

סודותיה הנסתרים של תל אביב
| מסו"ל הרי גופנא

בסמטאות החסד והסליחה -
לוד העתיקה
| מסו"ל בשבילוד

צפון

סליחות וחצבים בתל יודפת
| מסו"ל גלבוע מעיינות

מסע מוזיקלי בסמטאות צפת העתיקה
| מרכז תודעה רוח צפת

אלי אלי שלא יגמר לעולם - קיסריה
| מסו"ל בשבילנו

בסמטאות טבריה
| מסו"ל קשת יהונתן

בסמטאות פקיעין העתיקה
| מסו"ל מורשת הגליל העליון

בין ראש הנקרה לחוף אכזיב
| מדריכי אשכולות

בין אבן לשיר - בראש פינה
| מסו"ל אורות הגליל

ביה"כ העתיק - דיר עזיז רמת הגולן
| מדרשת הגולן

דרום

בגלל אבות תושיע בנים - חברון
| מדריכי אשכולות

חורבת זעק וחורבת רימון
| מסו"ל הדרום

הנגב המערבי ועוטף ישראל
| מסו"ל בית מוריה

ימי רחמים ואורות במדבר - אילת
| מסו"ל אל ארצי

לפרטים נוספים:
08-6630030

ההרשמה באתר אשכולות
www.eshkolot-il.com

עצמו גר ברמת גן, הגיע לכותל כבר בתחילת אלול כי בהמשך הוא מתכנן לנסוע לראשונה לציון רבי נחמן באומן. לידי עומדים וצופים שני חבר'ה חרדים. הם לומדים בישיבה בירושלים ("מעדיפים שלא לומר באיזו ישיבה") ומנצלים את חמישי בערב כדי לספוג גם הם מהחווייה. לידם כמה דתיים לאומיים בודדים - שני חבר'ה מ'עטרת כהנים' וכמה תלמידים מישיבת שבי חברון לצעירים (גילוי נאות: תלמידים שלי). אבל כאמור, הם מיעוט בקרב הנוכחים.

אין ספק שמדובר גם באירוע חברתי. לא כולם באים רק בשביל התפילה, יש כאלה שבאים כדי לפגוש חברים או להיות חלק מהאופנה, אבל בעיניי זה דווקא חלק מהיופי. זה מזכיר לי את התקופה שלי בתור נער בשנות ה-90, כשהיינו הולכים להפגנות למען ארץ ישראל. לא כולם באו בקטע אידאולוגי, זה בהחלט היה גם מפגש חברתי, אבל זה מדד טוב לסל הערכים של ציבור - האם המפגש החברתי הוא הפגנה למען ארץ ישראל, תפילה בכותל או סתם בילוי במועדון.

שני מיליון מתפללים באלול

הודיה גרוס ממערך הדוברות בקרן למורשת הכותל המערבי מאשרת שיש גידול עצום במספר המשתתפים בשנים האחרונות. "בשנה שעברה הגיעו יותר ממיליון חוצי איש במהלך חודש אלול, ולהערכתנו השנה אפילו נתקרב לשני מיליון. אנחנו ממש רואים את הגדילה. נערכנו לפי הכמויות שהיו בשנה שעברה, ואנחנו עוקפים את המספרים הללו כל לילה".

בכל שנה יש כמה ימים שבהם מתקיימים אירועים מרכזיים, אבל בשנים האחרונות ההמונים מגיעים גם בימים רגילים. "גם בסתם ימים באמצע השבוע, בלי שאנחנו מפרסמים אותם בתור ימים מיוחדים, הקהל מגיע בהמוניו. אנחנו רואים אלפים רבים מדי לילה". הכמות כה גדולה עד שלעיתים המוטרה נאלצת לסגור את רחבת הכותל. במקרים כאלה מעמידה הקרן למורשת הכותל מסכי ענק ליד שער האשפות ובשער יפו, מה שמאפשר למתפללים להשתתף במעמד הסליחות גם ממרחק.

את יכולה לספר על אירועים מיוחדים שחוויתם במעמד הסליחות?

"כמעט כל ערב בסליחות מגיעים אנשים מעניינים עם סיפור", היא אומרת. "בשנה שעברה ניגש אלינו אדם ממיאמי שסיפר שכל שנה הוא צופה בסליחות מהבית. הוא רצה פעם אחת להרגיש בעצמו את האווירה המיוחדת, אז הוא הגיע לביקור קצר של 24 שעות רק בשביל לחוות את העוצמה".

גם פדויי השבי מחוברים מאוד למעמד הסליחות. בערב שבו אני מגיע נמצאים גם בר קופרשטיין ואגם ברגר, והודיה מספרת לי על החיבור המיוחד של אמילי דמארי למקום. "אמילי סיפרה שכשהם היו בשבי, בסביבות ראש השנה הם הצליחו איכשהו להשיג רדיו ושמעו מתוך עזה את מעמד הסליחות. בשנה שעברה, כשכבר הייתה בבית ברוך ה', היא הגיעה בעצמה לסליחות בכותל. זו הייתה סגירת מעגל מטורפת".

הודיה מספרת שהאירועים התחילו עוד בשנות ה-90 ביוזמת הרב עובדיה יוסף זצ"ל, כאירוע סליחות מרכזי בערב יום הכיפורים. בהמשך נוסף מעמד דומה גם בערב ראש השנה, ובמשך שנים רבות היה "מעמד סליחות" רק ביומיים הללו. בשנים האחרונות זה הפך לאירוע שמתרחש בכל לילה לאורך חודש אלול ועשרת ימי תשובה, עם אלפי בני אדם בכל ערב.

גם הרב אליאב תורג'מן, רב קהילת 'קוממיות' בדימונה ולשעבר מנכ"ל איגוד רבני קהילות, מתפעל מרעבות האנשים שמגיעים לכותל בכל

כשלעצמו הוא חשוב מאוד, אבל מתוכו צריך להגיע לקיום תורה ומצוות".
איך עושים את זה?

איתמר ודפנה צרפתי, אריאל:

"מרגש אותי לראות איך אנשים משקיעים ומגיעים מרחוק. יש פקקים בכניסות לעיר כבר מתשע בערב, זה מטורף. יש משהו מיוחד בלראות את כל עם ישראל ביחד, הלוואי שנזכה לראות את האחדות הזאת כל השנה"

"יש הרבה אנשים שרוצים לשמור מצוות אבל חסר להם הידע הבסיסי ביותר. הם לא מכירים בכלל יהדות ולא יודעים מה צריך לעשות". הוא מפנה אותי לדבריו המפורסמים של הרב קוק, שדיבר על מדרגות שונות בהתקרבות ליהדות. "יש כיום בציבור הרבה כבוד הדת וחיבת הדת. השלב הבא הוא הכרת הדת, ומתוך כך יגיעו גם לשלב האחרון של קיום הדת".

חלק ניכר מהאנשים אינם נראים כמו מתפללים קלאסיים, אפילו ברמת הלבוש. איך מעכלים את האירוע הזה?

"יש הרבה ציניות סביב זה", הוא מודע לכך, "בעיקר אצלנו בציבור שאוהבים להיות שכלתניים. אומרים 'זה לא נחשב, מה זה שווה אם אחר כך הם חוזרים לאותם מעשים?' אבל אני חושב שזה לא כך. אם אדם אומר 'אחטא ואשוב' זו בעיה, אבל הרבה פעמים האדם יודע מה צריך לעשות, הוא פשוט עדיין לא מספיק חזק, אבל הרצון הנשמתי שלו נמצא במקום הנכון".

חיבור ללא מילים

בשעה שתיים עשרה וחצי בלילה הודיע המנחה ברמקול שמתחילים. החזן התחיל לפייט וכולם איתו ברקע, חלק מתפללים בדבקות, חלק ממלמלים תוך כדי סיגריה, אבל כולם יודעים את המילים. השיא מגיע בי"ג מידות. הקהל כולו מנגן "א-ל מלך יושב על כיסא רחמים..." ואז בבת אחת 50 אלף איש כורעים ואומרים "יעבור ה' על פניו ויקרא". מיד אחר כך מתחילים השופרות לתקוע והקהל משתתק. וואו.

אני מסתכל על האנשים סביבי. הרי זה אותו הנוער שאוהבים לרדת עליו ולקרוא לו בשמות. ערסים, נוער נודר ודוקר, מה לא אמרו עליהם. אבל בחודש אלול כל הקליפות יורדות, וזה בדיוק הנוער שגודש את רחבת הכותל באמצע הלילה כדי להתפלל לקדוש ברוך הוא ולבקש רחמים. "יְיָ שְׁמַע אֲבִינוּיָךְ הַמַּחֲלִים פְּנִיָּךְ, אֲבִינוּ לְבָנֶיךָ אֶל תַּעֲלֵם אֲזַנְּךָ".

באופן אישי, החוויה בשבילי הייתה כמו לגלות עולם חדש. בשכל כמובן ידעתי שיש בארץ ציבור מסורתי גדול, אבל עד היום לא יצא לי לפגוש אותו באופן כה ישיר ובלתי אמצעי. בתור אשכנזי שגר בהתנחלות, רוב האנשים סביבי נראים כמוני. באירועים המוניים, כמו מחנות של בני עקיבא או הפגנות של מועצת יש"ע, אני רגיל להיות חלק מקבוצת הרוב. והנה היום היו סביבי אלפי אנשים שלכאורה דומים לי - כולנו באנו להתפלל - אבל באמת הם גם כל כך שונים. יש ציבור שלם של אנשים שמאמינים ומתפללים, ואני לא מכיר אותם ולא דובר את השפה שלהם. היה בזה שיעור גדול בענווה.

השעה מתאחרת ואני מתחיל לצאת. צריך להספיק לרכבת האחרונה של השעה שתיים. במנהרה לכיוון היציאה אני פוגש משפחה שהגיעה מחיפה בהרכב מלא - שתי סבתות, אמא ושתי בנות. האחת לקראת בת מצווה, השנייה בערך בת שנתיים, עדיין בעגלה. מתברר שהאב ושני בנים נוספים עדיין מתפללים, אבל הן כבר היו צריכות קצת אוויר.

מה אתן הכי אוהבות כאן?
"להתפלל", אומרת הילדה בפשטות, "לומר את הסליחות". הסבתא מוסיפה, "את האווירה".

מה הכוונה "אווירה"?
"מה שמרגישים כאן לא מרגישים בשום מקום אחר", היא אומרת ומסכמת בשבילי את הערב. "החיבור לבורא עולם שחווים בערב כזה זה משהו שאי אפשר להסביר במילים". ●

דרך * ארץ * מורשת *

לא עוד אלטרנטיבה * מהפכה *

סוף סוף * יש במה לבחור *

הומור מגויס

ארבע חברות ההרכב 'במה מדובר' חוות על בשרן את הסבבים הארוכים עם בעלים מגויסים, אבל מאז תחילת המלחמה הן גייסו גם את הכישרון והיצירתיות שלהן לטובת מופעים ומערכונים שמעלים חיוך על פני הנשים בעורף. ההצלחה הולידה גם הצגה טיפולית לילדים ולאימהות ואפילו ערכת דייט מצחיקה שמחזירה את הכיף לזוגיות שיצאה למילואים

אוריה שילת // צילום: מירי שמעונוביץ

מבקשות להתחבר לקהלים רחבים.
מימין לשמאל עם כיוון השעון:
פנינה ביטון, רינת מוריה, ליאורה
מלמד ושירה שר

א

רבע חברות ההרכב 'במה מדובר' חיות כבר שלוש שנים בין הסבבים, עם בעלים שיוצאים וחוזרים ממילואים, עם העומס של הילדים על הכתפיים, העבודה, משימות החיים והמתח הנפשי הקבוע. אבל אז הן החליטו להפוך את כל זה לבדיחה אחת גדולה ומשחררת, שתצחיק עד דמעות את אלפי המגויסות כמותן, ורק לכמה רגעים תשים להן מראה מחויכת מול השגרה המתסכלת.

כך למשל במערכון שיצרו על "מגויסות באוגוסט", שם הן מציגות לנשים את עצמן במגוון דמויות בימי החופשה: "המתנחלת" - שמגיעה על טפה ומזוודותיה לבית ההורים ומתנחלת על הספה, בקריאה: "אמא, נראה לי שהוא בוכה כבר הרבה זמן!". או זו שמזכירה את מצבה בכל סיטואציה: "אפשר לעקוף בתור? בעלי במילואים, מצא לו זמן". וזו שמדווחת תמידית לבעלה ממעמקי האנדרלמוסיה בבית: "אז איך הולך? כי פה ממש כיף, הילדים שלך, כן? אני לא מרימה כלום, מחכה שתחזור". זו שרבה עם המפקד בטלפון: "תקשיב לי טוב, כן, הוא לא נשאר שבת!", "כן? אז אני באה עם הילדים לבסיס!", "יש פעילויות מבצעיות? כל הפעילויות אליי הביתה, בסלון עם הילדים!" וגם זו שמאלתרת פעילויות לילדים לעת מצוא: חיתוך נייר טואלט לריבועים והכנת מגדל, וגם משחק הניחושים: "כמה ריבועים יש בטישו? ולנחש: מתי אבא מתקשר?" או הכנת שלט: "אבא, תחזור מהמילואים, כיף לנו פה".

הרביעייה המוכשרת הזאת לא הסתפקה בהפוגה הומוריסטית לנשות המילואים השחוקות, וזימה עוד כמה הצגות, מופעים וכלים נוספים שייתנו כוחות לאימהות ולילדים, ואפילו לבעלים המותשים שחוזרים גם הם למציאות זוגית מורכבת.

"במלחמה אנשים מעדיפים לצחוק"

את הפגישה איתן היה קשה לארגן, מכיוון שכל אחת מהבנות מגיעה מקצה אחר של הארץ, וכשאני אומרת בנות, אני כוללת בכך גם את עצמי. למרות האופרציה המורכבת, כשחלקן בעצמן בתוך סבבי מילואים מתמשכים, הילדים בבית ואוגוסט בעיצומו על כל המשתמע מכך - הן לא מוותרות על המפגשים הקבועים שלהן ורצות קדימה, מנסות להדביק את הרעיונות והיוזמות של עצמן.

נפגשנו לבסוף בבית הוריה של פנינה יסכה ביטון (27), בשכונת בית וגן בירושלים. פנינה עצמה עשתה דרך ארוכה מביתה שביישוב נווה בדרום העוטף לעיר הקודש. בעלה דניאל ניהל את מכינת 'עצם' ביישוב, ועכשיו הם מחפשים את יעד המגורים הבא. בני הזוג ביטון הורים לזוג תאומים, שנולדו ממש בעיצומה של המלחמה והעשייה של 'במה מדובר'.

שירה שר (28) הגיעה מהיישוב הצעיר נווה-גדיד שבבקעה, שם היא מתגוררת עם בעלה נריה, שנמצא בימים אלה בסבב

מילואים, וארבעת ילדיהם. רינת מוריה (28) מתגוררת עם בעלה צור בכפר סטודנטים שנמצא בתוך דיור מוגן בשכונת גילה בירושלים. "אנחנו חמישה זוגות צעירים שגרים יחד עם הקשישים בדיור המוגן, חוויה", היא מספרת בחיוך.

האחרונה והחביבה היא ליאורה מלמד (28), נשואה לעדיאל ומתגוררת במושב צפריה. נוסף להיותה שחקנית, מלמד היא גם זמרת ומוזיקאית מוכשרת. "למרות שזה נמצא בצד כרגע, אבל למדתי ב'מזמור' ואני מאוד מחוברת גם לזה", היא מסבירה.

ארבעתן נפגשו לראשונה במהלך הלימודים. ההרכב הקומי שהקימו, ונקרא 'פְּמָה' התחיל למעשה בפרויקט סטודנטיאלי בלימודי התיאטרון, שיצא כל כך טוב שהן היו חייבות לצאת

"בהתחלה הייתה מצוקה גדולה מאוד אצל נשות המילואים, הרגשנו וחווינו את זה. האי-ודאות ותחושת הלהץ הנלווית יצרו מחנק שרק חיפש להשתחרר. פשוט צחקנו על הסיטואציה, על הקושי ומתוך הקושי - וזה התפוצץ"

מה שהרגשנו וחווינו, התחלנו ליצור ולשתף סרטונים ברשתות. פתאום קיבלנו המון המון תגובות, נשים אהבו וצחקו, הרגשנו שאנחנו חייבות לפרוץ עם זה הלאה, וכך נולד המופע לנשות המילואים. בהתחלה הופענו לגמרי בהתנדבות, הסתובבנו בין יישובים והופענו בפני הנשים של המילואימניקים, הביקוש היה באמת מטורף. כל ערב היינו במקום אחר.

"הייתה מצוקה גדולה מאוד אצל נשות המילואים בהתחלה, הרגשנו וחווינו את זה. האי-ודאות ותחושת הלהץ הנלווית יצרו מחנק שרק חיפש להשתחרר. פשוט צחקנו על הסיטואציה, על הקושי ומתוך הקושי - וזה התפוצץ. אנשים לא רוצים לבכות במלחמה, הם רוצים אסקפזם, הם רוצים לצחוק, יש מספיק על מה לבכות מחוץ

"ההצגה יותר טובה מטיפול פסיכולוגי"

אחרי שפנו לקהל הנשי הנושא בעול המלחמה, הן התפנו להשקיע באלה שהכי חשובים - הילדים. "נתנו מענה לנשים, ומתוך זה קלטנו שיש קהל שלם שגם צמא לאיזשהו תיווך רגשי דרך התיאטרון - הילדים של המלחמה. הילדים באמת עברו ועוברים אירוע גדול ומורכב מאוד, והם לא בהכרח יודעים לדבר על זה, או אפילו להבין לגמרי מה עובר עליהם. כך נולד המופע 'כוכבים', שמדבר על המסע שילדי המלחמה עוברים", הן מסבירות.

למרות הזרימה שהן משדרות והקלילות שבה הן מתארות את פועלן, ההשקעה של הארבע ובני זוגן בפרויקטים הללו היא גדולה, כלכלית, מקצועית וארגונית. והכול תוך כדי הריונות, לידות, סבבי מילואים והחיים עצמם. כשהחליטו לעלות עם המופע 'כוכבים' לילדי המלחמה, היה להן ברור שהן רוצות להשקיע עד הסוף.

"ילדים הם קהל שהרבה פעמים מזלזלים בו. מספיק לקחת איזו בובת גרב ולעשות קולות, לא מתייחסים אליהם כקהל אינטליגנטי שצריך להשקיע בחוויה האומנותית שלו", הן אומרות, "בגלל זה היה לנו חשוב שהמופע הזה יהיה ברמה מקצועית גבוהה ומושקע עד הפרטים הקטנים. עשינו אודישנים, הבאנו שחקניות, מעצב לתפאורה, תאורן, תפרנו במיוחד תלבושות ייעודיות, עבדנו יחד עם כותבים ובמאי, ואפילו התייעצנו עם פסיכולוגים וקיבלנו ליווי מאנשי טיפול אחרים שמומחים בבריאות הנפש של ילדים".

ההצגה מלווה ילדה שהולכת לאמא שלה למטבח, ומשם יוצאת למסע לאור הקושי עם זה שאבא לא נמצא בבית. "האנלוגיה היא שהירח נעלם, והיא יוצאת לחפש אותו. יש בהצגה המון דמיון, ממש נכנסנו לראש של הילדה, להסתכלות על החוויה מהעיניים שלה. כלי המטבח מלווים אותה במסע שהיא עוברת, הסיר למשל הופך לסירה ששטה בים, כלי אחר הופך לאופנוע וכדומה. יש בהצגה המון עומק רגשי, אבל הילדים לא מרגישים שזה כבד עליהם. בסוף זה עולם של ילדים, אז הדמויות קורעות מצחוק, והילדים מוצאים את עצמם בעיקר צוחקים, אבל המבוגרים מבינים את הסאב-טקסט".

היה רגע מרגש אחד, שהן זוכרות היטב. פסיכולוג ילדים ותיק ניגש אליהן בסוף ההצגה ואמר: "כבר שנים רבות אני מטפל בילדים. מה שעשיתן פה מתעלה על שנים של טיפול, מה שזה עושה לילדים ואיך שזה פועל עליהם ונוגע בהם". הילדים עוברים בהצגה מסע חזותי

לתיאטרון", הן מסבירות.

המופע 'חזקות בעורף' עלה לראשונה בחודש כסלו, רק חודש וחצי לתוך המלחמה, והיה כולו מוקדש לחוויה היומיומית של נשות המילואים, לקשיים ולתסכולים - אבל במבט הומוריסטי, במטרה לצחוק על הכול ביחד עם נשים שחוות את אותו הדבר, ולהשתחרר קצת.

בעקבות ההצלחה, פנו אליהן ממערך המילואים באופן רשמי למסד את המופע, וכך הפכו הארבע לעסק שהוא ספק רשמי של משרד הביטחון. "רצנו עם המופע הזה יותר מ-100 פעמים, ממש בכל הארץ. אין כמעט מקום שלא היינו בו", הן מסבירות. כך, כשהן מועסקות באופן רשמי דרך משרד הביטחון, הן התחילו להופיע בריטריטים לשעשוע המילואימניקים בגודים השונים.

סרטונים הומוריסטיים, בחלקם שמו פאות ובחלקם השני שמו מטפחות, כרגיל. הניסוי העלה מסקנה חד-משמעית: לסרטונים שבהם הן לכאורה לא מכסות את הראש יש תפוצה הרבה יותר גדולה, לפחות פי שניים, לעומת הסרטונים שבהם המטפחות מעטרות את ראשיהן כרגיל.

"יש חילוניות שאמרו לנו שדווקא התחילו לעקוב בגלל המטפחת, כי יש בזה משהו מעניין ושונה, ואחרים שהגיבו שזה הרתיע אותם בהתחלה. יש כל מיני תגובות, בסוף אנחנו מביאות את עצמנו, ומבקשות לפנות לכולן. החזון שלנו מההתחלה היה לחבר, מתוך ההומור והחוויית היומיומיות שמשותפות לכולם. המנחה שלנו בהצגה הראשונה הייתה הפוכה מאיתנו ב-180 מעלות, מאלה שיוצאים להפגין בקפלן. למרות הכול, עבדנו מדהים ביחד, עד היום אנחנו בקשר איתה ומעדכנות אותה על העשייה שלנו", הן אומרות. "יש לנו גם תמיכה מאושיית אחרות שלא מגיעות מאותו רקע, למשל הסטנדאפיסט גיא הוכמן ואשתו אביה מפרגנים לנו באופן קבוע". הם אפילו הגיעו להשקה של הקופסה, וגיא הציע לתת להן מופע חימום בסטנדאפ שעשו לחיילים.

בתום השיחה אני נפרדת מרביעייה צעירה ותוססת, שנראה כי הרעיונות לא מפסיקים לנבוע מהן. בעיניי זו בשורה גדולה, גם לאומנות היהודית וגם לאומנות הנשית בארץ הקודש. עם רמת המוטיבציה והיצירתיות שהן מגלות, גם כשהסבבים כבר יהיו מאחורינו, הן תמצאנה את הדרך להעלות לנו חיוך על הפנים. ●

לעבור גם לבני הזוג. עוד תגובות שקיבלו גרמו להן לקפוץ למים עם הקונספט החדש של הקופסה.

במהדורה המוגבלת שיצאה לאחרונה, ניכר שהושקעה מחשבה רבה במיתוג ובחווייה

של דייט, משחק זוגי של שיח - אבל קליל ומחבר, שמשלב קטעים הומוריסטיים ורלוונטיים שלנו לאורך המשחק. יש ברקודים שאפשר לסרוק ולצפות בקטעים יחד. גם הקופסה הזאת מיועדת לזוגות אחרי סבבי מילואים ארוכים, שמחפשים להיזכר בדבר הכי בסיסי, שהוא למה הם ביחד. למה כיף וטוב להם ביחד בזמנים של שגרה, ולמה בעצם הם בחרו זה בזה, גם

"רצינו לדבר על נושא האימהות, שהפך לטעון מאוד בעקבות המלחמה. אמא ב-7 באוקטובר, אמא כשאבא במילואים, אמא לחיילים, משהו בטבעיות של האימהות ובהילה סביב זה נשחק. רצינו להחזיר את האמון באימהות, את הטבעיות והזרימה שבחוויית היומיומיות הפשוטות, את המשמעות של להיות אמא"

אם קשה לראות את זה בתוך הטירוף של ניהול בית וזוגיות בתוך הסבבים".

כל מה שהן מתארות נשמע כל כך קליל ואגבי, אך למעשה על קופסת המסירה הן עבדו יותר משנה. לדבריהן, המטרה היא לא ליצור משהו מעיק בסגנון "איך את/ה מדמיינת את שולחן השבת שלך", אלא נטו כיף וחיבור זוגי, מתוך החוויה והצחק. "הרעיון הזה גם הגיע מצורך שעלה מהשטח", הן מסבירות. באחד הריטריטים שהעבירו, מג"ד אחד שהצליח להתגנב ולצפות בחלק מההופעה, אמר שזה לא בסדר שאין דבר כזה גם לגברים, שהוא צחק נורא, והבשורה הזאת צריכה

וחושי, הם מזדהים עם הדמויות, שרים איתן, צוחקים איתן, והדברים נכנסים אל הלב ונטמעים פנימה.

"יש מושג בפסיכולוגיה שנקרא תשיות החוסן. זה מושג שמדברים עליו הרבה עכשיו, בעקבות המלחמה הממושכת", אומרת שירה. "אדם בנוי למצב של הישרדות ומלחמה, אבל לפרקי זמן מוגבלים. נניח בארצות הברית, אדם הולך לחצי שנה, נלחם - וחוזר הביתה. אין את ההלוך-חזור הזה, שמאפיין את סבבי המילואים פה ויוצר תשיות, גם אצל הנשים בעורף. מתוך זה יצאנו למסע של 'איפה אמא'. רצינו לדבר על נושא האימהות, שהפך לטעון מאוד בעקבות המלחמה. אמא ב-7 באוקטובר, אמא כשאבא במילואים, אמא לחיילים, משהו בטבעיות של האימהות ובהילה סביב זה נשחק.

רצינו להחזיר את האמון באימהות, את הטבעיות והזרימה שבחוויית היומיומיות הפשוטות, את המשמעות של להיות אמא ובכלל להביא ילדים, לאיזה עולם אנחנו מביאים אותם, והכול בהומור ובקלילות".

את 'איפה אמא' הן גם בנו כהצגה בתוך הצגה. במופע הן משחקות שחקניות שעושות חזרות להצגת ילדים, יוצרות ממורמרות שחוות את המלחמה והאימהות. כל אחת מהן לבושה בהצגה כחיה אחרת - אחת פיל, השנייה פרפר, השלישית ברווזון

והרביעית חילזון. ההצגה היא פרודיה לסיפור ילדים קלאסי, שבו הברווזון מחפש את אמא שלו. "זו הצגה שהיא באמת אינטליגנטית", אומרת פנינה, "ההצגה באמת גורמת לקהל לחשוב, יש בה הרבה סאב-טקסט ורבידים של הומור שהנשים יכולות להזדהות איתו ודרכו. אין סאונד ממכר כמו הצחק של הקהל, התחושה ההדדית הזאת שכולן מבינות זו את זו, כי הן גם עוברות את מה שאני עוברת".

"זו הצגה לאימהות, אבל לא רק. זו גם הצגה למצפות ולכל מי שבדרך", מוסיפה רינת ומשתפת באומץ: "לא כולנו אימהות, אז אנחנו מביאות גם את הצד הזה, הצד של הנשים שלוקח להן זמן. בעלי ואני נמצאים בתהליך של טיפולי פוריות, וממש הכנסנו את זה לתוך המופע. יש קטע שבו אני עומדת על הבמה ומחכה, ממש שניות ארוכות של שקט, שמתעללות קצת בקהל. זה כואב - אבל זה גם הומוריסטי ומצחיק. יש בסצנה הזאת כריזה שאומרת: 'מקומך בתור הוא - לא תדעי לעולם', כמו בהמתנה לרופא".

גיבוי מגיא הוכמן

"ועכשיו הגענו למופע בסלון", אומרת ליאורה אל מול גבותיי המורמות בתהייה, אך ממחרת להסביר: "השקנו ממש עכשיו קופסה זוגית בשם 'אפטר פארטי', שהיא קונספט

צילום: לירון מולדובן

הלן מזוז

38 נשואה לג'וליאן, אם לשמונה תושבת רעננה משנה לראש העיר רעננה

התחלה// נולדה וגדלה בבת ים, ומאוחר יותר עברה עם משפחתה לראשון לציון. "גדלתי בבית מסורתי וחם, ראשונה משלושה אחים. כבת הבכורה, תמיד הרגשתי אחריות טבעית לשני אחיי הצעירים".

אבאמא// אבא שמעון מזוז (63), עבד לאורך השנים בתחום ההייטק וכיום גמלאי. אמא אסתר ז"ל, עבדה במשך שנים במשרד הביטחון, תחילה באגף השיקום ולאחר מכן באגף הכספים. "אמא התמודדה עם המחלה במשך שנים רבות, עד שנפטרה לפני כחמש שנים. היא הייתה אישה חזקה ונוכחת מאוד בחי, עיצבה את מי שאנחנו והשקיעה בחינוך שלנו את הכי טוב שיש. הרבה ממני שאני כיום - זה בזכותה".

ספסל הלימודים// בית הספר התורני 'תחכמוני' בבת ים. "שלחו אותי ל'תחכמוני' כי הוא היה הכי קרוב לבית, ולא מתוך אדיקות דתית. אני זוכרת חולצות מכופתרות בתכלת, גרבינים עד למעלה ושיעורי דינים. בסוף היסודי עברנו לראשון לציון, ושם כבר עברתי לחינוך הממלכתי".

ראש פתוח// את שנות התיכון העבירה בחינוך הממלכתי בראשון לציון מערב. "הייתי תלמידה טובה, אבל ממש לא ילדה קלה - תמיד חיפשתי מה לעשות בשעות אחר הצהריים".

משמרת לילה// כבר בגיל 15 מצאה את עצמה מאחורי הקלעים של תוכנית רדיו טעונה. "אייל מדני העביר אצלנו בבית הספר הרצאה נגד סמים. בסוף השיחה ניגשתי אליו ושאלתי איך אפשר לעזור, והוא הזמין אותי להפיק את התוכנית שלו ברדיו 'לב המדינה'. במשך שנתיים הגעתי בכל מוצאי שבת לאולפן והייתי חשופה לסיפורים קשים של אימהות בוכות, בזמן שבבקרים עוד הייתי תלמידת תיכון".

בעקבות אבא// עם סיום כיתה י"ב התגייסה לחיל הים, בעקבות אביה ששירת שם בקבע. "בהתחלה שירת בקריה והגעתי בבקרים יחד עם אמא למשרד הביטחון. בהמשך חיפשתי שירות משמעותי יותר ויצאתי לקורס קצינים. בגלל סיבות רפואיות לא המשכתי לקבע, אבל עשיתי שירות מלא ומספק מאוד בחיל, שאני גאה בו עד היום".

תשובה במדים// את תהליך החזרה בתשובה החלה דווקא במהלך השירות הצבאי. "זה קרה בקורס ההכנה לקצונה, שם הייתי מוקפת בחבר'ה דתיים והתחלנו לעשות שבתות וקידוש ביחד. יש הורים שמפחדים לשלוח את הילדים לצבא שלא יתרחקו, אבל אצלי המפגש הזה דווקא חיזק אותי. אני זוכרת את הרגע שבו הלכתי לאפסנאות והחלפתי את המכנסיים בחצאית".

צעד אחר צעד// תהליך התשובה לא הושלם ביום השחרור, אלא הלך והעמיק לאורך השנים. "מהצבא יצאתי דתייה יותר משנכנסתי, אבל חזרה בתשובה היא תהליך. את הקפיצה המשמעותית עשיתי בגיל 22, כשהכרתי את בעלי ג'וליאן. הוא עלה מצרפת, התגורר במשך שנים בביתו של בבא אלעזר זצ"ל בבאר שבע ולמד בשיבה. כשפגשתי אותו הוא כבר היה עמוק בתוך העולם החרדי".

החצי השני// ג'וליאן מזוז, עולה

בה. ראיתי בזה שליחות של ממש - להוריד בשבילם את חסמי הקליטה ולתת מענה לקהילה המדימה הזאת, ולכל עולה שמגיע לישראל".

מלחמה על התארים// בכנסת ה-20 הקימה וניהלה את השדולה למען עולי צרפת, במטרה לשנות מדיניות מול הבירוקרטיה הישראלית. "פעלנו במשך שנים מול הוועדות כדי לקדם חקיקה ולהביא להכרה בתארים אקדמיים - מרופאים ופסיכולוגים ועד רוקחים. מגיעים לפה מקצוענים שעבדו בבתי החולים המובילים בחו"ל, ונדרשים לעבור מבחנים וסטאז' שמתעכבים שנים. זה הפסד כפול: גם מברית עולים שחוששים לפרנסתם, וגם מונע מהמדינה כוח אדם עשה בזה שהיא נואשת לו. השר אופיר סופר עשה בזה עבודה מדהימה, וגם כיום, כשאני מחזיקה את תיק הקליטה ברעננה, זו גאוה ואתגר עצום".

להשפיע מקרוב// המעבר לזירה המוניציפלית ברעננה הגיע בלי תכנון מוקדם. "כיוונתי בכלל לכנסת, אבל לקראת הבחירות המקומיות פנו אליי סיעות שונות בעיר. כאישה שמגדלת שמונה ילדים במערכת החינוך ברעננה, הבנתי שברמה המקומית אפשר להשפיע מהיום למחר - מפתחות גן ועד סידור הגינה השכונתית. אנחנו, האימהות שמסתובבות למטה עם העגלות, פוגשות את

מצרפת שחי בעולם תורני שונה לחלוטין מזה שבו גדלה. "הוא חיפש בשידוכים ואני הייתי בעולם אחר לגמרי, אבל השידוך פשוט עבד. בתוך שבוע הוא הלך לרב כדי לקבל ברכה והציע לי נישואים, וכעבור חודשיים כבר עמדנו תחת החופה. במקרה הוא נשא את אותה שם משפחה, כך שגם לא הייתי צריכה לשנות אותו בחתונה".

נקודת ההכרעה// טראומת ההתנתקות הייתה הרגע שבו החליטה להיכנס לתוך המערכת הפוליטית. "ראיתי את סבתא שלי יושבת מול הטלוויזיה ובוכה מול המראות הקשים. הייתי מאוד קרובה אליה, ולראות אותה כך טלטל אותי. באותו רגע אמרתי לעצמי: אני נכנסת לזירה הפוליטית כדי להשפיע ולהיות חלק ממקבלי ההחלטות. בגיל 17 התפקדתי לליכוד והתחלתי לפעול בצעירי התנועה - יצאנו לשטח, יזמנו פעילויות בהתיישבות ולמען החיילים, לצד חבורה שרובה מאיישת כיום תפקידי מפתח בפוליטיקה".

חסמי קליטה// את ניסיונה מאחורי הקלעים גייסה לטובת המאבק בחסמי הקליטה של העולים. "כשנישאתי לעולה חדש מצרפת נחשפתי מקרוב לקשיים: מהכרה בתארים וברישיונות נהיגה, דרך פער השפה ועד שוני מנטלי עמוק. מבחינתי, אין מעשה ציוני גדול מלהביא עולים לארץ ולסייע להם להתיישב

החיים עצמם ורואות בדיוק מה צריך לתקן".

איחוד כוחות// דרכה למועצה נסללה בעקבות פנייה מחבר המועצה הוותיק חיים גולדמן. "חיים הציע שנקים רשימה דתית מאוחדת שתציג מגוון רחב של סיעות - מהליכוד והציונות הדתית ועד ש"ס ודגל התורה. אומנם לא הצלחנו לאחד את כל הציבור הדתי לריצה אחת, אבל הרשימה שלנו הביאה שני מנדטים ונכנסתי למועצת העיר במקום השני, לצידו של חיים שעומד בראשה".

פסיפס עירוני// מזוז יותר משנתיים מכהנת כמשנה לראש העיר ברעננה ומחזיקה בתיק מנהל קהילה. "זה תיק שמחבר בין תרבות יהודית ועירונית, עולים חדשים והמכללה העירונית - ונוגע בקהלים רחבים מאוד. העולים החדשים מהווים כמעט שליש מתושבי רעננה, וברחובות שומעים צרפתית, אנגלית, ספרדית, איטלקית וטורקית. לצד זה אנחנו מעניקים מענה לציבור הדתי, החרדי והמסורתי בעיר מגוונת ומורכבת".

מהפכת החינוך// כהונתה במועצת העיר מונפה לשורה של מהלכים עירוניים. "הקמנו את המרכז למונהיגות והסברה להכשרת דור העתיד. במקביל, הובלנו מאבק על החינוך הדתי: הקמת בית ספר ממלכתי דתי חדש, שיפתח בשנה הבאה אחרי שנים של קיפאון,

במגרש הביתי

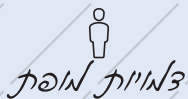
סדר היום מתחיל לפני שש בבוקר. "אני לא פותחת את היום בלי מכון כושר - זה נותן לי המון אנרגיות ושמחת חיים, משם ממשיכה לפיזור הילדים ולעבודה במשרד בעירייה. בצהריים יש לי חלון זמן שמוקדש נטו לילדים, לארוחה ולשיעורי הבית, ואחר הצהריים ובערב חוזרת לפעילות ציבורית: אירועי תרבות, ישיבות מועצה וועדות קליטה, קשרי חוץ, חינוך ומכרזים."

"אני תמיד עם אוזניות. במכון כושר זו מוזיקה קצבית שמאפסת אותי, ברכב אחר הצהריים זו בעיקר מוזיקה ישראלית, ולפעמים שנסונים צרפתיים בהשפעת בעלי."

השבת סובבת כולה סביב הכנסת אורחים, מסורת שהביא עימנו הבעל עוד מימי רווקותו. "בשבת הראשונה שהכרתי אותו, הוא הזמין אותי לקבלת שבת בתל אביב שערך באופן קבוע לכל הרווקים והרווקות בעיר. עד היום הוא מקפיד על שולחן שבת עמוס באורחים, אפילו יומיים אחרי לידה. מבחינתו אין מושג כזה לא להזמין, והבית תמיד פתוח לרווחה."

"אמא שלי ז"ל הייתה והינה הדמות המרכזית בשבילי. כיום, כשאני מגדלת שש בנות, בכל צעד שאני עושה אני חושבת איך להיות השראה בשבילן, בדיוק כפי שאמא הייתה בשבילי, ולתת להן תמיד את הכי טוב שרק אפשר."

"אני אמא מאוד מגוננת, והכי מפחיד אותי זה העתיד והחינוך שלהם. אני עושה הכול כדי לתת להם את הכי טוב שיש, אבל תמיד קיימת הדאגה הזאת - לדעת שאני אכן מעניקה להם את הטוב ביותר."

"מאוד כואב לי לראות את הקרע ואת חוסר היכולת שלנו לשים בצד דעות קדומות ופשוט לנהל שיח. עם החזות החרדית שלי והפאה, אני מפתיעה אנשים בדעות שלי, וגם אנשים מפתיעים אותי. הייתי רוצה שלא נשפוט מיד לפי המראה החיצוני, אלא נדע להקשיב ולהבין זה את זה."

"אני כבר גדולה. הקדוש ברוך הוא נתן לי המון: בריאות, ילדים, עשייה ויכולת להשפיע. מפה והלאה - כל מה שיש לי הוא בונס, ורק שימשך לתת לי בריאות להמשיך לפעול."

ומתן פתרון קבע לבית הספר 'חורב' שחיכה לכך יותר מ-20 שנה. בנוסף לכך אנחנו מקדמים בית ספר חב"ד. אלו הישגים שממלאים בגאווה, אבל העבודה עוד רבה."

בעקבות הבן // לאחרונה עשתה מעבר פוליטי מהליכוד לצינונות הדתית - צעד שנולד בעקבות שינוי משפחתי עמוק שהחל עוד קודם לכן. "הראשון שעבר לצינונות הדתית היה בכלל הבן שלי. כשהיה בן 12, אחרי שנים בחינוך החרדי, הוא בא ואמר שהוא רוצה לעבור לישיבת בני עקיבא כדי להתגייס לצה"ל. הלכתי בעקבותיו. כיום כל הילדים לומדים במסגרות של הצינונות הדתית, והתהליך הביתי ספרי הזה הוא שהוביל בסופו של דבר גם למעבר הפוליטי שלי."

הנחת // שמונה ילדים. אביגיל (15 וחצי), אלעזר בנימין (14), אבישג (12), אפרת (11), מיכל (8), מאיר דוד (7), איילה אסתר (4) ויעל בת השלוש.

אם זה לא היה המסלול // "לפני שנכנסתי לפוליטיקה, החלום הגדול שלי היה להתעסק בדיפלומטיה ולהיות שגרירת הסברה באיזו מדינה נידחת בעולם. תמיד רציתי להסביר את מדינת ישראל ולהרים את קרנה בעולם - גאווה לאומית שהייתה ונשארה הדרייה הכי חזק שלי." ●

המרכז הבינלאומי

שם עולם
SHEM OLAM

מחברים את דור העתיד לשואה

הפעם
לגברים
בלבדהכשרת
מדריכים
למסעות
פולין

למשלחות נוער ומבוגרים

תכני הקורס והאתרים הייחודיים
ידיגישו את העולם הרוחני-דתי בשואה

צוות מקצועי ומנוסה שומר תורה מצוות

הקורס יפתח בחודש כסליו תשפ"ז
במרכז שם עולם בימי רביעי
וחלקו יתקיים בזום.

■ היקף הקורס: 250 שעות

בנוסף יצאו המשתתפים למסע יישומי בפולין.

■ תנאי קבלה:

| תואר ראשון או מקביל לו (אפשר גם לקראת סיום התואר)
או תעודה סמיכה לרבנות.| השתתפות ביום מיון והערכה במרכז שם עולם
ובנוסף מפגש הערכה קצר במשרד החינוך

| הקורס מיועד לגברים.

■ פרטים נוספים:

| דמי הרישום ליום ההערכה בסך 500 ₪

| המסע הלימודי יישומי לפולין יחל במהלך חודש תמוז (יולי
2027) וימשך 11 יום.| מסיימי הקורס שיעמדו בהצלחה במטלות יוסמכו על ידי
מרכז-שם עולם ומשרד החינוך.

לקבלת טפסי הרשמה יש לשלוח קורות חיים

למייל: shemolam@shemolam.org.il

לפרטים: 052-470-0906

שם עולם הינו המוסד המוביל והמתמחה

בנושא רוח, התמודדות החיים והאמונה בעולם היהודי ובשואה.

המרכז הבינלאומי שם עולם

טל: 04-6301637 | shemolam@shemolam.org.il

www.shemolam.org.il

ובאו האובדים

ששואלים, שכנים שמפיצים תמונה ומשטרה שמפעילה מערכת חיפוש. היום, כאשר כל העולם הפך לכפר גלובלי קטן, יש גם שיתוף פעולה בין מדינות כשצריך. פרשת יהלומי המחשה כמה מהר הופכת חקירה פרטית לעניין בין-לאומי.

סיכוני 'האח הגדול'. אך למרות היתרונות הגדולים, ישנם גם חסרונות ליכולות הללו. למשל, נושא הפרטיות שהטכנולוגיה נוגסת בו עוד ועוד. את המושג 'האח הגדול' פגשתי לראשונה כשקראתי בנעורתי את הספר '1984' שכתב ג'ורג' אורוול. אורוול תיאר חברה שבה השלטון עוקב אחר האזרחים ומפקח על חייהם כמעט ללא הפסקה. אז זה היה נראה הזוי, אבל האמת היא שהעלילה הפכה בחלקה למציאות. הרב חיים נבון בספרו 'חופשי זה', לוקח את זה כמה צעדים קדימה. הוא מתאר מציאות עתידנית שבה הטכנולוגיה מחוללת שינויים תהומיים בזהותו של הפרט ובקשריו עם המשפחה והחברה, ולא בכיוון החיובי. הוא מציב לפנינו את הסיכונים המהותיים הצפויים בעקבות חיבוק הדוב של האח הגדול. הטכנולוגיה עלולה לגרום שינויים במערכת היחסים בין האדם לסובבים אותו, ובין העצמי שלו למידע שנאסף עליו. אורוול דמיין עולם שבו השלטון עוקב אחר האזרחים. העולם שלנו מורכב יותר. אנחנו משאירים אחרינו, בלי משיח, שביל של פירורי מידע כמעט בכל מקום. הטלפון, מצלמות הרחוב, ועוד חותמות דיגיטליות למיניהן. כאן מתחדד עוד יותר לסלולרי הטיפש, שלאט לאט חוזר למחוזותינו. אגב, אני מחזיקה בשני מכשירים - אחד כשר ואחד לא כשר. ולוואי שיכולתי לוותר על האחרון.

אבל עם כל החששות המוסריים, יש הבדל עצום בין מעקב שנועד לשלוט בפרטיותם של אנשים ובין מידע שמאפשר להציל חיים. כאשר נער נעלם, אנחנו רוצים שהמערכת תדע לחפש אותו. מדינה שלמה חיפשה את אייל, גיל-עד ונפתלי, כאשר לכל אחד משלושת הנערים היו בני משפחה, חברים ואחים שחיכו להם בבית. אבל הסיפור שלהם הפך למשהו הרבה יותר גדול. הוא הפך לסמל לאחריות הדדית ולסולידריות לאומית. כאשר שתי ישראליות נעלמות בחו"ל, הערבות ההדדית דוחפת אותנו לחפש אותן מחשש לחייהן ולא להרפות, גם אם החיפוש יוצא מפרופורציות והופך לכדור שלג מתגלגל. אבל עם כל הרצון הטוב, לא כל מקרה מפוענח, לצערנו, בין השאר היעלמותם של היימנוט קסאו, מוישי קליינרמן ועוד רבים. עם כל הטכנולוגיה והערבות ההדדית, מדי שנה נעלמים במדינתנו כעשרה בני אדם, כאילו בלעה אותם האדמה. מאז קום המדינה נעלמו כ-600 איש!

הכול גלוי. בימים אלו של חודש אלול, אנחנו יוצאים אל השדה לפגוש את המלך, שמחכה בזרועות פתוחות למפגש הבלתי-אמצעי הזה. המלך שמבין ומאזין, מביט ומקשיב, נמצא אחר כותלנו, מציץ מן החרכים, ואין נסתר מנגד עיניו. הכול גלוי וידוע לפני בורא עולם, ואין דבר, מעשה או מחשבה שיכולים להיות חבויים מפניו. אצל ריבוננו של עולם אין אבודות. הוא מונה וסופר כל אחד מאיתנו באופן אישי, עוקב אחרי כל תנועה ומחשבה ורצון טוב שלנו, ומצפה שנשוב אליו בלב פתוח ושלם, שובו אליי ואשובה אליכם. ●

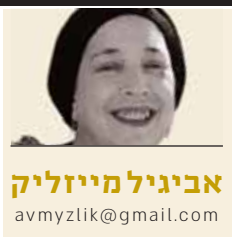
היום כאשר מדווחים על נעדר יש מענה רציני מאוד. למשטרה יש מערכת רשמית לאיתור נעדרים, שמאפשרת לחפש לפי שם, תאריך לידה, תאריך היעדרות, מגדר ועוד, והיא מפרסמת תמונות ופרטים על המקום האחרון שבו נראה האדם. עצם קיומה של מערכת כזאת מעביר לאזרח את המסר שאם נעלמת, אנחנו מחפשים אותך.

תעלומה בפריז. לפני יותר ממאה שנה, בתערוכה הגדולה בפריז, קרה משהו שנשמע היום כמעט בלתי אפשרי. אישה אמריקאית הגיעה לפריז עם שתי בנותיה לאחר מסע ארוך באירופה. היא לא חשה בטוב ונשארה לנוח בחדר המלון, בעוד בנותיה יצאו לטייל. כשחזרו, האם לא הייתה שם. הן ירדו לקבלה, שאלו את עובדי המלון, תיארו את החדר ואת חפציה, אבל איש לא ידע על מה הן מדברות. הן פנו למשטרה, חיפשו, שאלו, המתינו - אך האם פשוט נעלמה. רק לקראת סיום התערוכה גילו הבנות את האמת הקשה: אימן מתה בלילה ממחלה מידבקת, והרשויות והמלון החליטו להסתיר את דבר מותה כדי למנוע בהלה בקרב מאות אלפי המבקרים. אפילו מקום קבורתה נותר בלתי ידוע. הסיפור הזה נשמע כמעט כמו סרט הוליוודי, אבל דווקא משום כך הוא מאפשר להבין עד כמה העולם השתנה. אז היה אפשר למחוק אדם מן המרחב הציבורי. היום קשה הרבה יותר להיעלם.

היעלמותן של האם מלי יהלומי ובתה ליאל המחשה באופן דרמטי את הפערים הללו. השתיים נראו לאחרונה בווינה עד שנותק עימן הקשר, והדבר הפעיל במהירות את המשפחה, את הנציגות הישראלית ואת גורמי הביטחון. תמונותיהן הופצו, הציבור התבקש לסייע והחקירה חצתה גבולות. ימים לאחר מכן הודיעה משטרת וינה שעל פי ממצאי החקירה השתיים עזבו את אוסטריה בכוחות עצמן, ולא נמצאה אינדיקציה לאירוע פלילי או ביטחוני. בסיפור הפריזאי, הרשויות דווקא ניסו למחוק את העקבות כדי להגן על התערוכה ועל הכלכלה. בישראל של היום המדינה משתמשת בכלים העומדים לרשותה כדי למצוא את האזרח, להגן עליו ולהחזיר אותו הביתה.

משוואה בלי נעלמים. אין מה לומר, הטכנולוגיה הביאה לשינוי עצום. לפני עידן הטלפונים, המצלמות ומאגרי המידע, אדם שנכנס לרחוב צדדי יכול היה פשוט להיעלם בתוך העיר. לא היה GPS, לא הייתה מצלמת אבטחה כמעט בכל צומת, לא היה טלפון שמדווח על מיקומו, ולא היו אינספור עקבות דיגיטליים שנשארות אחרי פעולה פשוטה כמו נסיעה, קנייה או כניסה למקום מסוים. היום כאשר מדווחים על נעדר יש מענה רציני מאוד. למשטרה יש מערכת רשמית לאיתור נעדרים, שמאפשרת לחפש לפי שם, תאריך לידה, תאריך היעדרות, מגדר ועוד, והיא מפרסמת תמונות ופרטים על המקום האחרון שבו נראה האדם. עצם קיומה של מערכת כזאת מעביר לאזרח את המסר שאם נעלמת, אנחנו מחפשים אותך.

בקץ תשע"ד נחטפו בגוש עציון שלושה נערים - גיל-עד שער, נפתלי פרנקל ואייל יפרח, ומאותו רגע הפכה ישראל כולה למעין יחידת חיפוש אחת. במשך שמונה עשר יום נערכו אחריהם חיפושים נרחבים, כוחות הביטחון פעלו בשטח, אזרחים הצטרפו לחיפושים, ובמקביל התנהלה תפילה ציבורית עצומה לשלומם. היו אמצעים טכנולוגיים כמו איכוני טלפון שסייעו לחוקרים לשחזר את מסלול הרכב לאחר החטיפה, אבל המידע לא היווה תחליף לחיפוש האנושי, להתעקשות, למודיעין ולמאמץ של אלפי אנשים. בסופו של דבר, לאחר 18 יום, נמצאו גופותיהם. אנחנו מדינה קטנה וצפופה, ודווקא הצפיפות הזאת יוצרת רשת אנושית וטכנולוגית. אדם שנעלם, לא נעלם בתוך יבשת ענקית. יש משפחה שמתקשרת, חברים

מכתב לריבוננו של עולם

חברתי כמעט התייאשה מחיכוש עבודה, המצב הכלכלי בבית הידרדר עד שערב אחד היא התפרקה לחלוטין. עצה פשוטה של בעלה גילתה לה את האור בקצה המנהרה

"עשיתי רשימה ובה כתבתי את כל הקשיים שאני מתמודדת איתם, כל מה שמפחיד אותי ולוחץ עליי. הזלתי לא מעט דמעות תוך כדי כתיבה. כשסיימתי אמר בעלי: 'יופי, עכשיו אנחנו נעביר את הכול לקדוש ברוך הוא ונבקש ממנו שהוא יטפל בהכול'."

"הסתכלתי עליו מופתעת, אך אחרי רגע חדר אליי העומק של האמירה המיוחדת הזאת, ועשיתי זאת מיד. לקחתי את הרשימה והתחלתי להקריא אותה תוך כדי תפילה לריבוננו של עולם שיעזור לי בכל העניינים. מאז הקדתי בכל בוקר להקריא להשם את הרשימה ולהתחנן אליו שישע אותי."

"קשה לומר איך הדברים השתנו, כי זה לא קרה בבת אחת, אך קודם כול הרגשתי שהנפש שלי נמצאת במקום אחר, זכיתי לרוגע מיוחד. ומיום ליום התחלתי לראות איך הישועה גדלה, צומחת, חוויית ניסים שאי אפשר לתאר. אך הנס הגדול ביותר בשבילי היה נס האמונה. בסוף גם מצאתי עבודה, אך זה כבר נושא לסיפור אחר."

אומנם ברחמי השם עלינו הפרוטה הבאה תמיד מגיעה, אך קשה לי מאוד לחיות בצורה כזאת. הרגשתי שזה שוחק אותי. פתאום מצאתי את עצמי מחשבת כל הוצאה, כל קנייה, ולמרות כל ניסיונותיי לחסוך - בקושי החזקנו מעמד."

לשגר את הפחד למעלה

"עד היום ההוא, שבו הרגשתי שזהו, משהו פקע בי. לא מסוגלת יותר. בעלי בדיוק הגיע הביתה ומצא אישה בוכה. זה היה בעקבות שיחה עם מישלי שחשבתי שתחזק אותי, ובמקום זה רק סיפרה לי עד כמה המצב קשה ואיך לכולם אין כסף עד שפשוט התפרקתי לחלוטין. אני לא יודעת כיצד בעלי חשב על הרעיון הזה, אך הוא עשה משהו מדהים. ישבנו יחד ליד השולחן והוא ביקש ממני לכתוב על דף את כל מה שקשה לי ומפחיד אותי."

את תמליל השיחה עם חברתי המקסימה אני מביאה כאן כמעט כלשונו.

"אנחנו זוג צעיר למדי עם שני תאומים. בעלי נמצא המון במילואים, וכל המצב שלו עם העבודה לא פשוט. ואני? מחפשת עבודה. מיד לאחר החתונה נולדו התאומים ולא אפשרו לי להתחיל לעבוד. עכשיו, כשהם קצת גדלו, אני מחפשת בכל יום. אני פותחת את מודעות הדרושים בעיתונים וסוגרת בפחי נפש, מתקשרת לכל מי שאני מכירה, מציעה את עצמי בכל דרך, שלחתי כבר אינספור קורות חיים והייאוש מתחיל להזדחל. גם המצב הכלכלי בבית הגיע לקושי גדול ואפילו ניתקו לנו את הטלפון."

"אבל מעבר לקושי הגשמי - בעיקר העיק עליי הקושי הרוחני. מה, השם, אתה לא רוצה שאני אעבוד? אני מנסה כל כך הרבה ולא מצליחה, ובינתיים אנחנו ממש חיים מפרוטה לפרוטה."

ממתק חלת דבש

הממתק המיוחד הזה הוא בעצם סוג של קרמל דבש שמוסיפים לו סודה לשתייה. כתוצאה מכך נוצר תהליך מרהיב שבו הקרמל משנה את מרקמו וצבעו ותופח עד לכדי פי ארבעה מנפחו המקורי (לכן אל תעזו לעשות את הממתק הזה במחבת אלא רק בסיר גדול). הסודה לשתייה גורמת לו להיות מחורר בתוכו ולקבל מראה של מעין חלת דבש. יש גם כאלה שמצפים אותו בשוקולד מומס, לבחירתכן.

- 1¼ כוסות סוכר
- ½ כוס דבש
- ¼ כוס מים
- כפית תמצית וניל
- קורט מלח
- כפית סודה לשתייה

מכינים מראש תבנית מרופדת בנייר אפייה. בסיר בינוני שמים את כל החומרים פרט לסודה לשתייה, מביאים לרתיחה ומערבבים עד שמתקבל נוזל אחיד ושקוף. ממשיכים לבשל על אש בינונית-גבוהה, עד שהצבע של הנוזל משתנה משקוף לזהוב בהיר (כ-5 דקות). מומלץ לעמוד ליד הסיר ולעקוב כי זה קורה בשניות. כעת מוסיפים בזהירות את הסודה לשתייה ובוחשים בעזרת כף עץ. התערובת תתנפח ותעלה גבוה מאוד. מסירים מהאש ובזהירות רבה, בלי לגעת בתערובת, יוצקים אותה על התבנית. משאירים להתקררות מוחלטת במשך שתיים-שלוש. לאחר מכן אפשר לשבור לחתיכות, או לחתוך לקוביות. שומרים בקופסה סגורה.

צילום: שושי גרינוולד

תנובה
ALTERNATIVE

'מטעים' לי לקפה שבין הסעודות

תמיד מתאים
תמיד טעים!

גל'אורן ולנרסטר | התמונה להמחשה בלבד

למהדרין יש
תנובה

פרווה

בהשגחת הבד"ץ
ישראל
התורה וההלכה